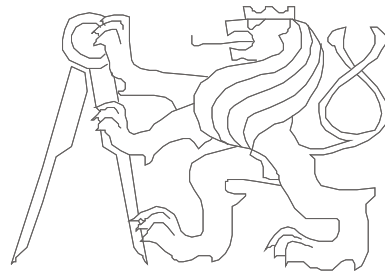

Pokročilé architektury počítačů

04

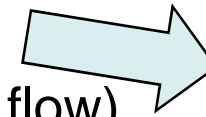
Superskalární techniky –
Předvýběr instrukcí (Predikce větvení aj.)

České vysoké učení technické, Fakulta elektrotechnická

Superskalární techniky

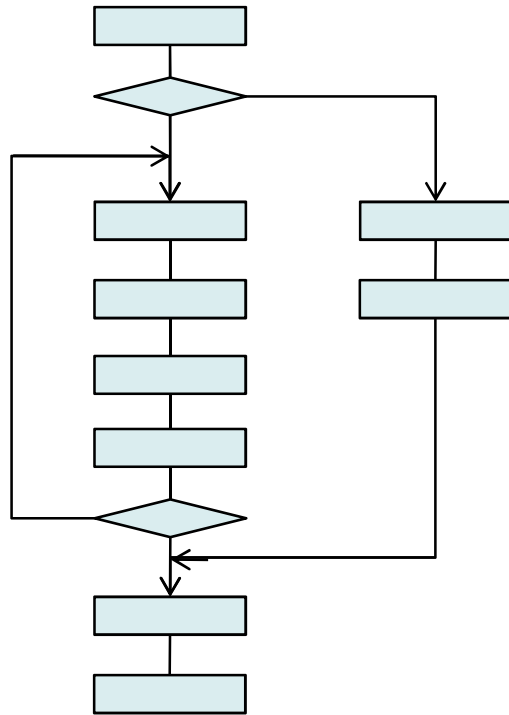
- Uvědomme si, že cílem je maximální propustnost zpracování instrukcí...
- Na **zpracování** instrukcí můžeme nahlížet jako na tok instrukcí a tok dat, přesněji:
 - **tok samotných instrukcí (instruction flow)**
 - tok dat mezi registry procesoru (register data flow)
 - a tok dat z/do paměti (memory data flow)
- To zhruba odpovídá:
 - skokové instrukce
 - aritmeticko-logické / výpočetní instrukce
 - load/store instrukce
- Pokud tedy chceme maximalizovat celkový tok, musíme minimalizovat čas (penalizaci) těchto tří typů instrukcí

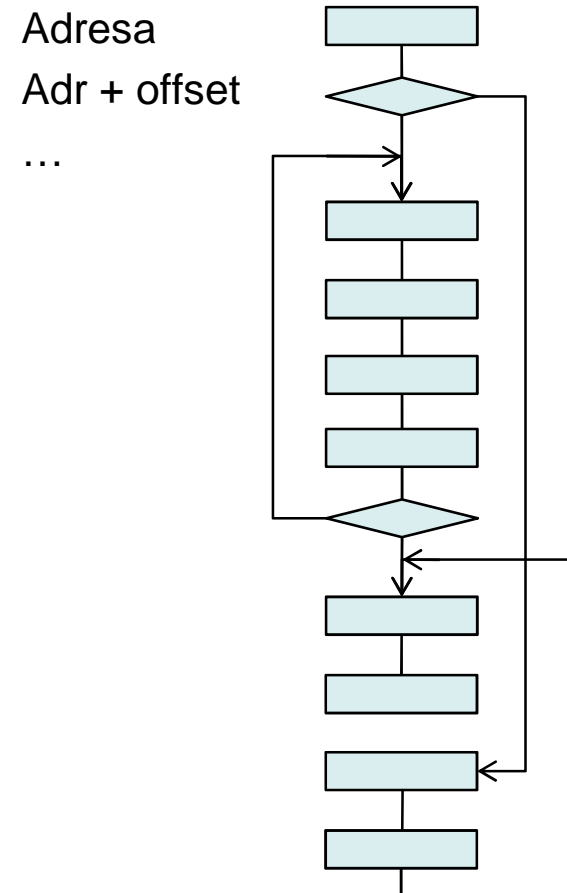
téma dnešní přednášky

Tohle všichni známe...

Náš vlastní program vyjádřen jako
Control Flow Graph (CFG):

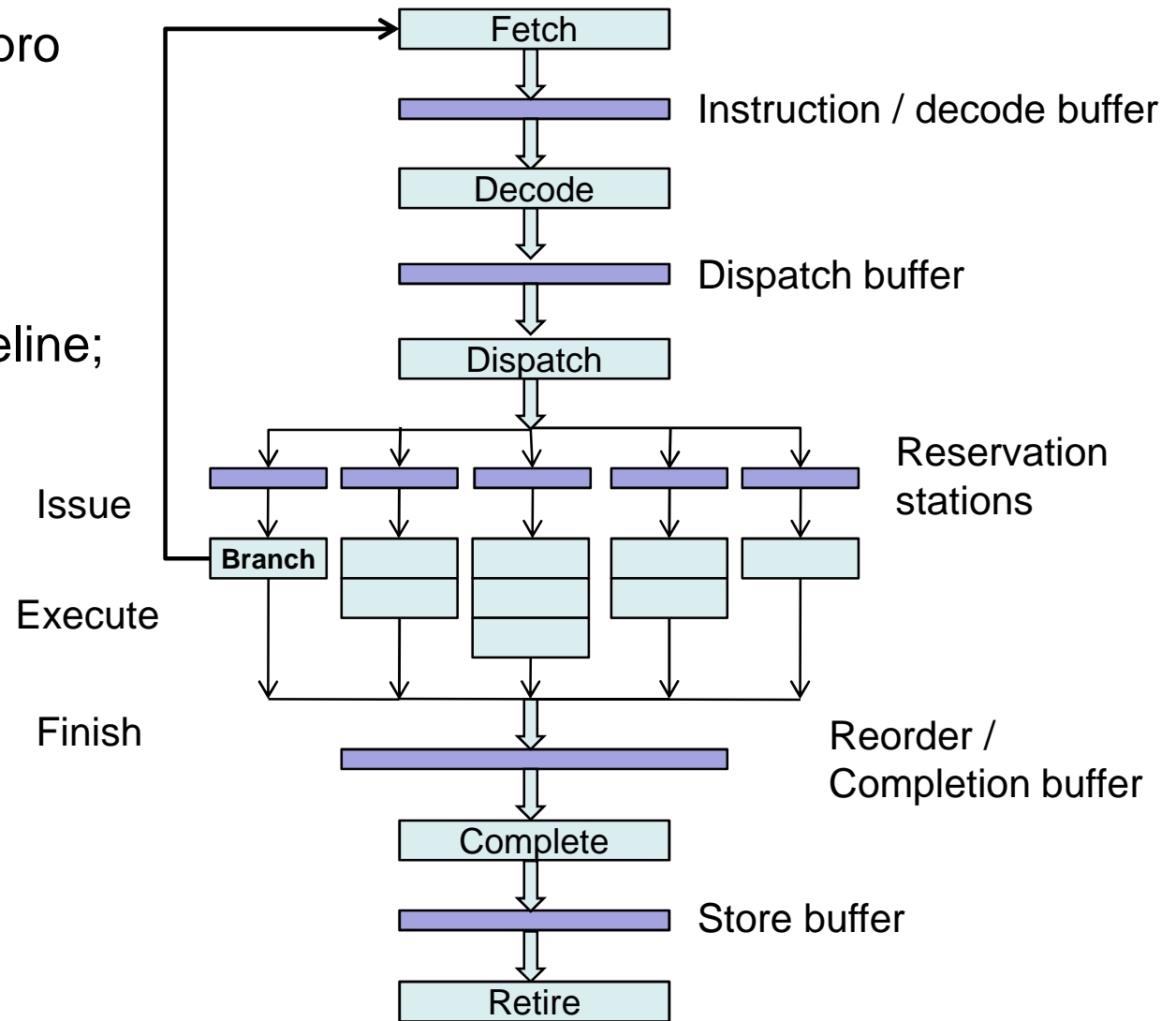
CFG musí být namapován do
sekvenční paměti:

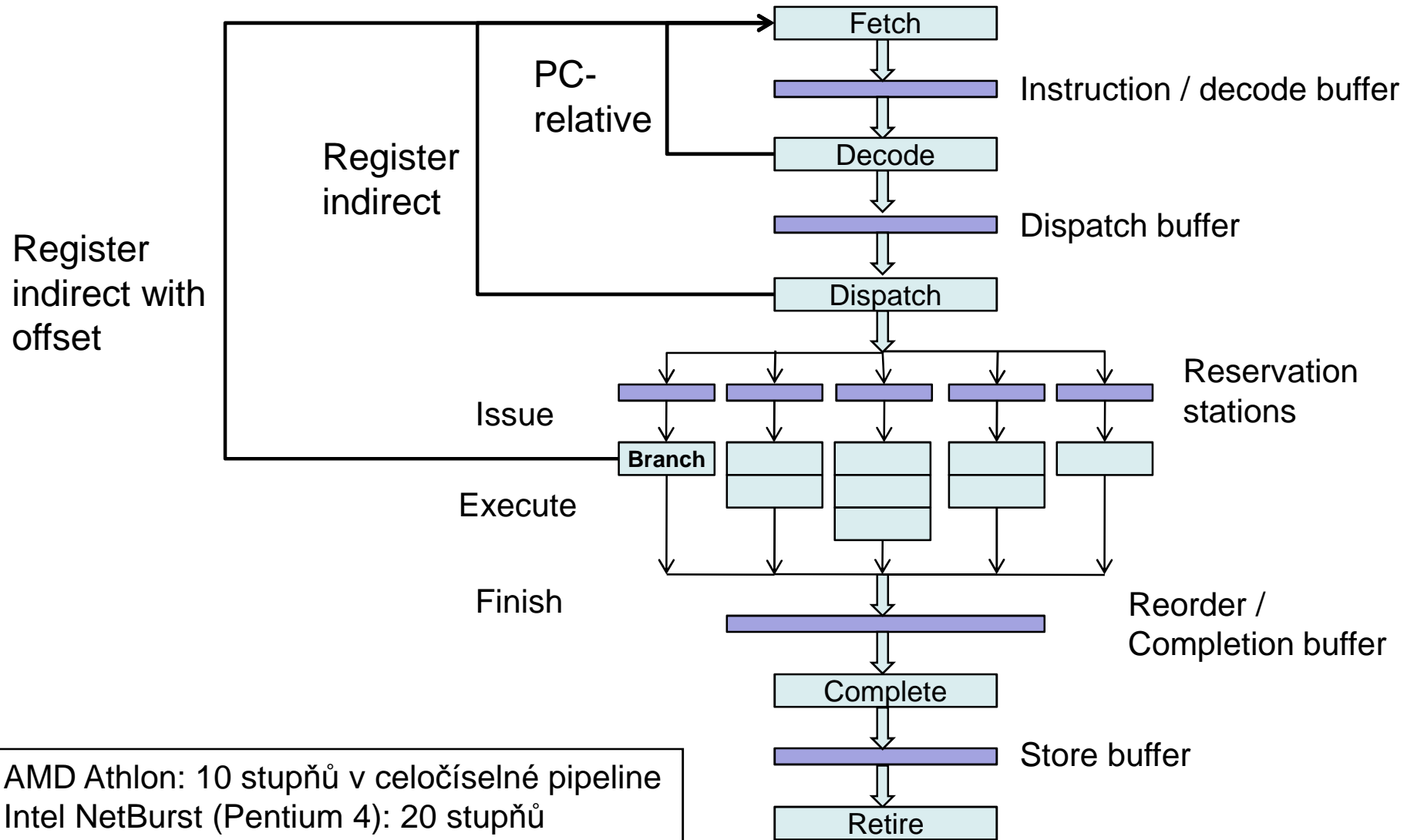
A co objektové programování ???
Používáte virtuální metody ???

Predikce větvení - motivace

- Penalizace 3 cykly pro vybrání následující instrukce;
- Počet prázdných instrukčních slotů násoben šířkou pipeline;
- Amdahlův zákon..

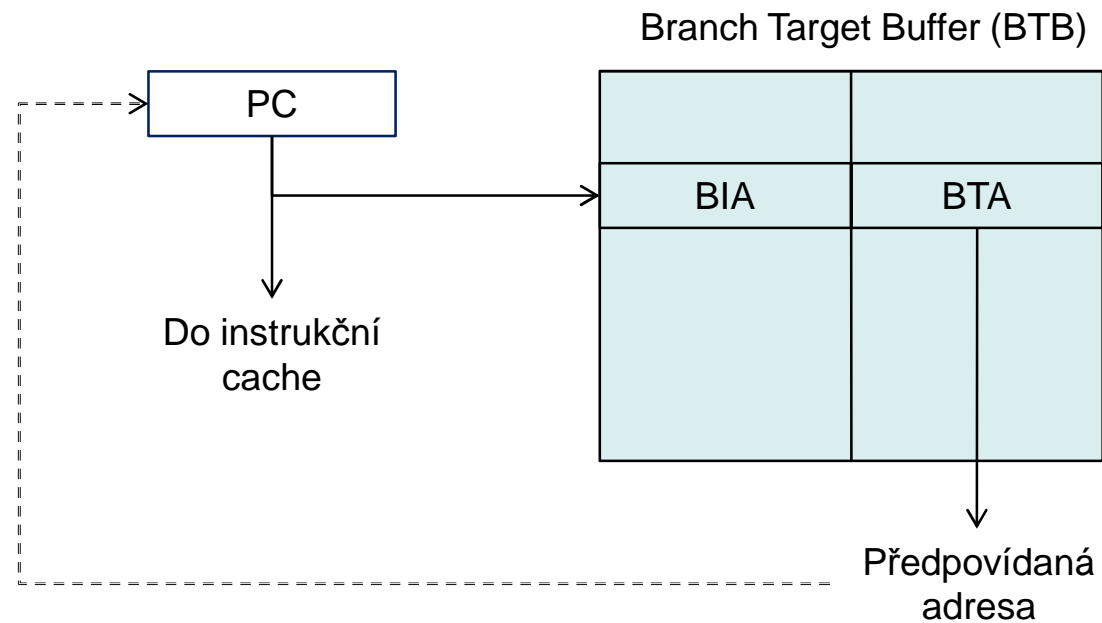
Predikce větvení - motivace

Predikce větvení

- Dvě fundamentální složky:
 - branch target speculation (kde),
 - branch condition speculation (zda vůbec).
- Predikce cíle větvení:
 - BTB (Branch Target Buffer) – asociativní cache obsahující dvě položky: BIA (Branch Instruction Address) a BTA (Branch Target Adress) – přistupuje se do ní současně při výběru instrukce hodnotou PC
 - pokud se BIA shoduje s PC, je vybrána BTA a v případě, že se skok predikuje mění PC

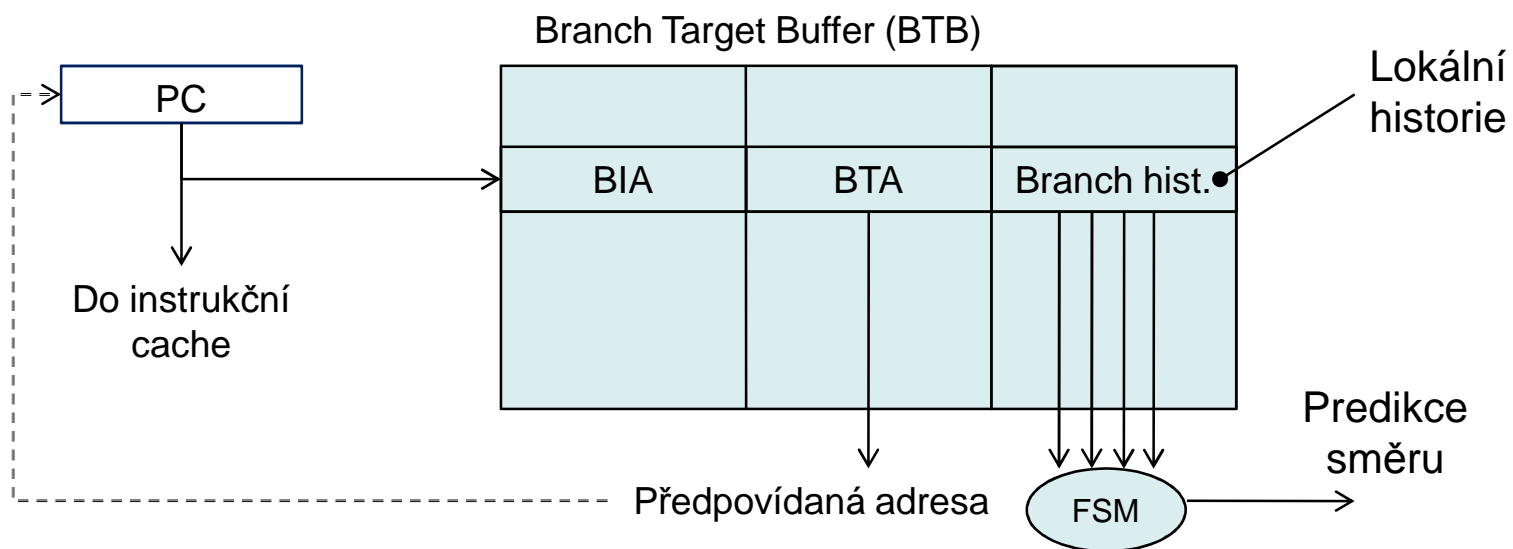
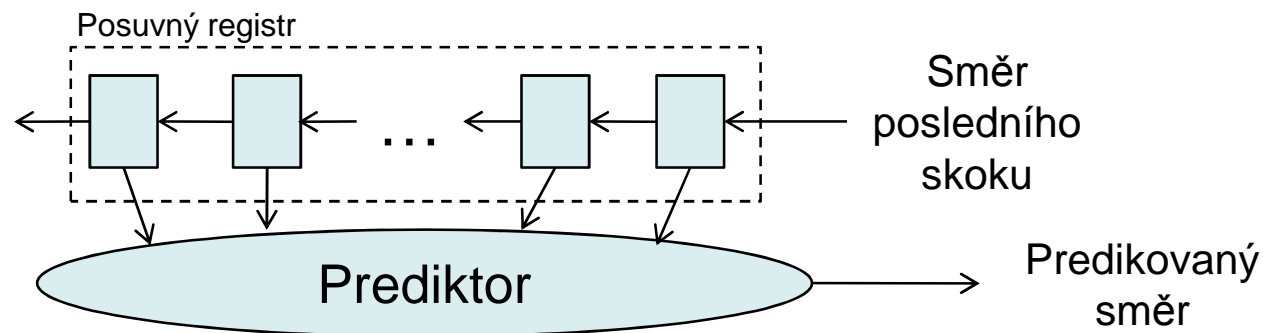
Branch Target Speculation

Predikce větvení

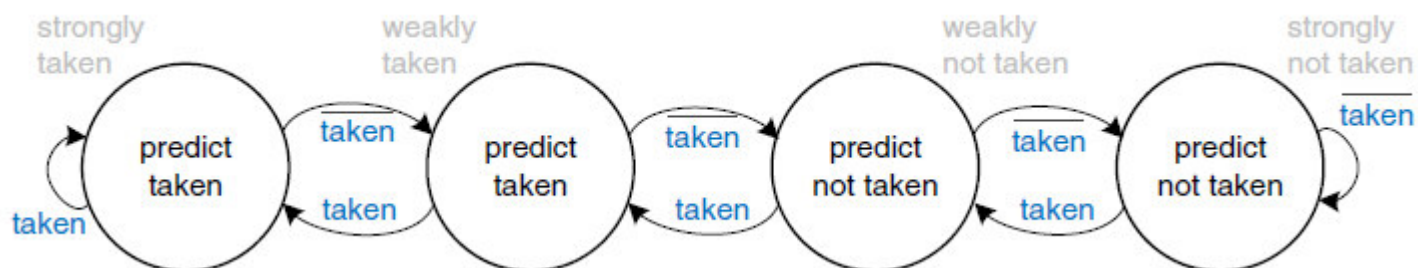
- Predikce splnění podmínky větvení:
 - statická predikce (70%-80%)
 - BTFNT (Backwards Taken / Forwards Not-Taken) – cyklus for, while, do-while,.. - relativně k PC, branch delay slot...
 - Heuristiky analyzující program (NULL pointer, porovnávání na shodu čísla, vnořené funkce...) – výsledky se předávají jako tipy (branch hints) kódované v skokových instrukcích (podpora ISA)
 - Profilace – vykonávání programu s různými vstupy - statistiky
 - dynamická predikce (80%-97%)
 - hybridní (predikuje se dynamicky, pokud však není informace o predikci dostupná, použije se statická predikce..)

Predikce větvení

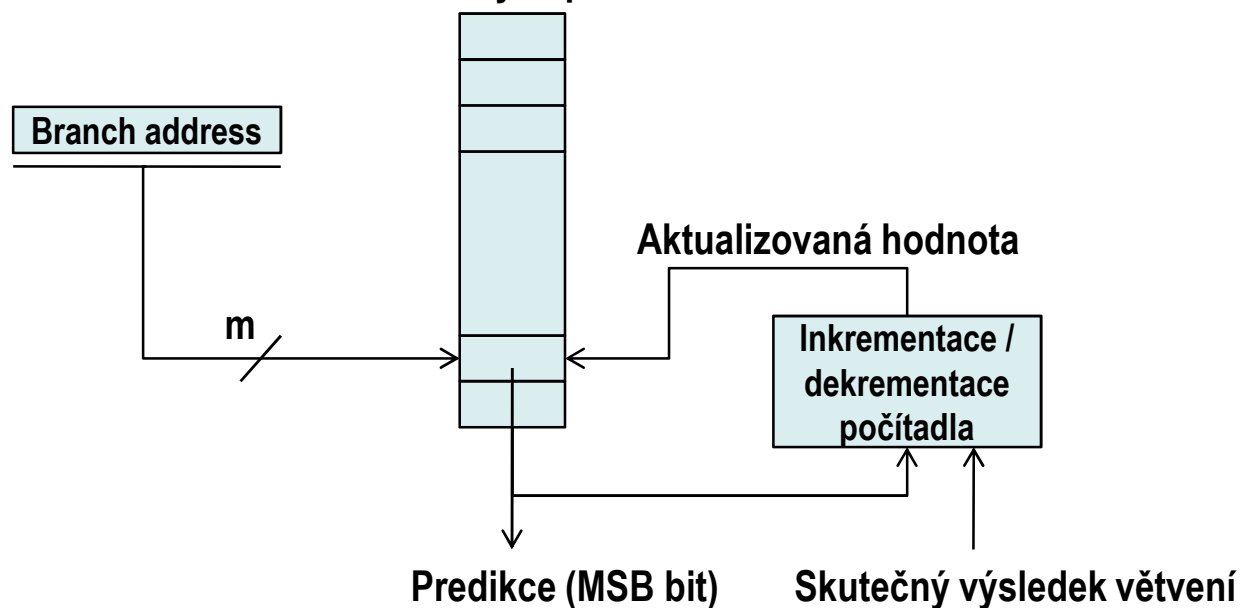

Predikce splnění podmínky větvení

- Smithův algoritmus (saturující počítadlo)

2^m k-bitových počítadel

Predikce splnění podmínky větvení

- Smithův algoritmus

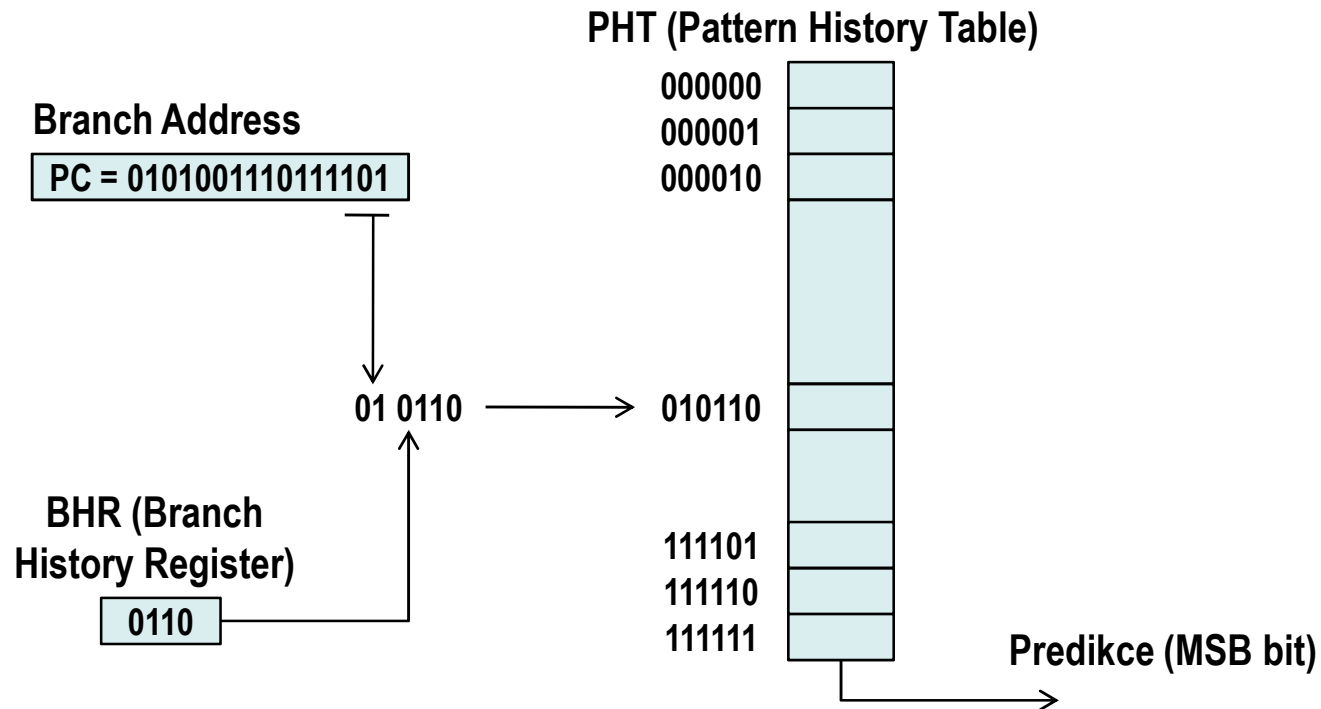
Zamysleme se...

Pokud má PC 32 bitů, pak bychom potřebovali $(1/8) \cdot k \cdot 2^{32}$ B paměti pro uchování stavů všech počítačů (pro $k=2$ to představuje 1GB)

- **Conflict aliasing:**
 - neutrální interference
 - negativní interference
- ještě existuje Compulsory aliasing – uvidíme později (důsledek indexování přes adres-history)

Predikce splnění podmínky větvení

- Dvou-úrovňový prediktor s **globální** historií větvení a 4-bitovým registrem historie

Kolik bitů použijeme pro BHR a kolik pro BA?

Predikce splnění podmínky větvení

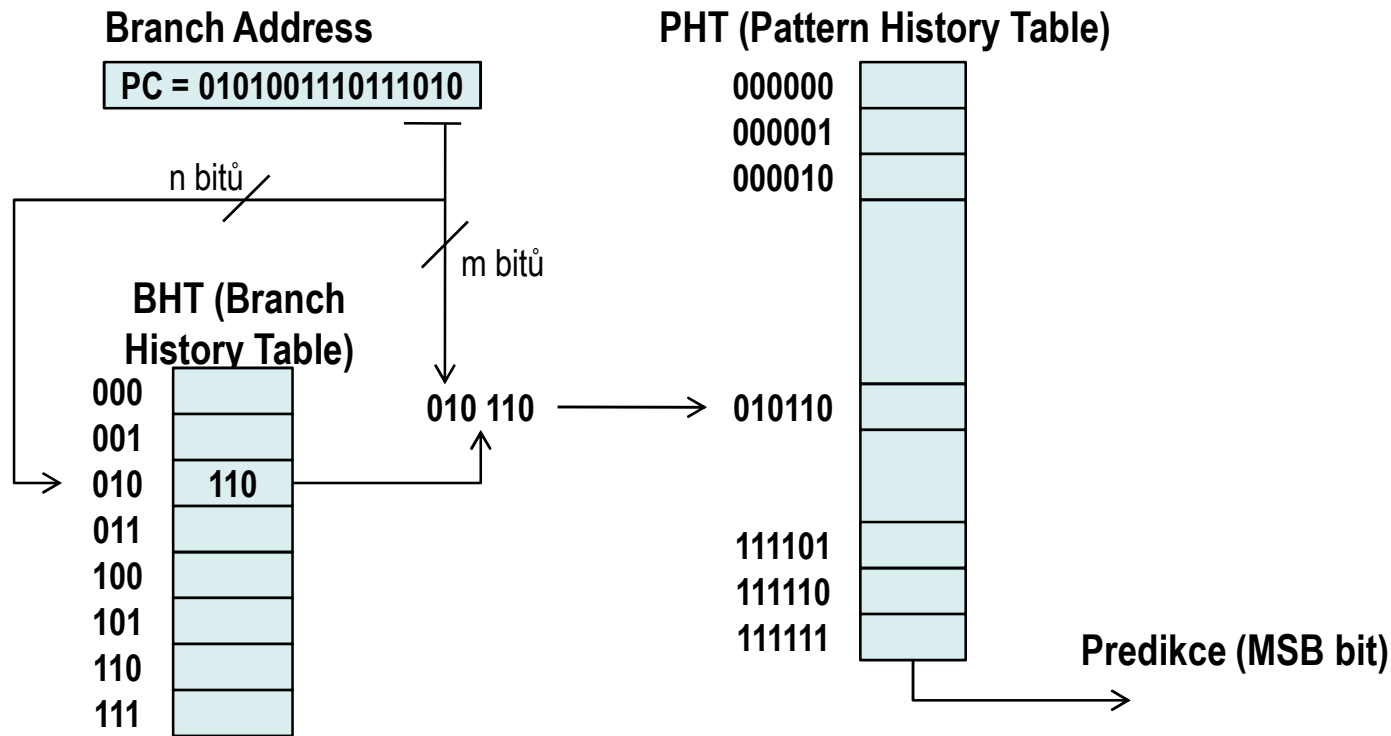
- Dvou-úrovňový prediktor s **globální** historií větvení a 4-bitovým registrem historie
- Proč používat i globální historii pro indexaci do PHT?

```
a=0;  
if(podmínka č.1)    a=3;  
if(podmínka č.2)    b=10;  
if(a <= 0)    F();
```

- Chování skokové instrukce může souviset (korelovat) s vykonáním jiných skokových instrukcí v minulosti...
- Na našem příkladu bude vykonání funkce F() fakticky podmíněno splněním podmínky č.1. Naopak podmínka č.2 je irelevantní. Prediktor se musí naučit tyto skokové instrukce (podmínky) odlišit.

Predikce splnění podmínky větvení

- Dvou-úrovňový prediktor s **lokální** historií větvení a 3-bitovou tabulkou historie

Intel P6 používá 4 bity pro BHR

Predikce splnění podmínky větvení

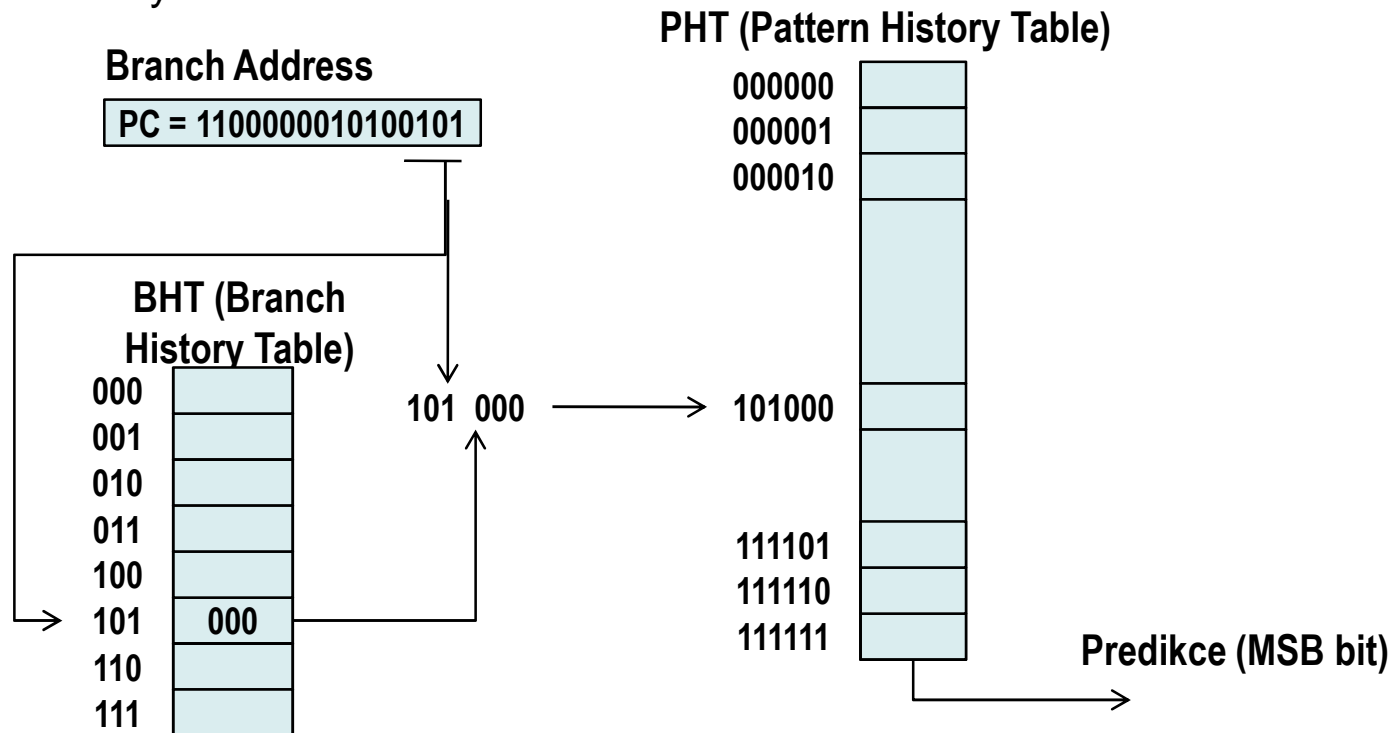
- Dvou-úrovňový prediktor s **lokální** historií větvení a 3-bitovou tabulkou historie
- Proč používat i lokální historii pro indexaci do PHT?

```
do{  
  ...  
}while( podmínka );
```

- Chování skokové instrukce může souviset s její vlastní minulostí...

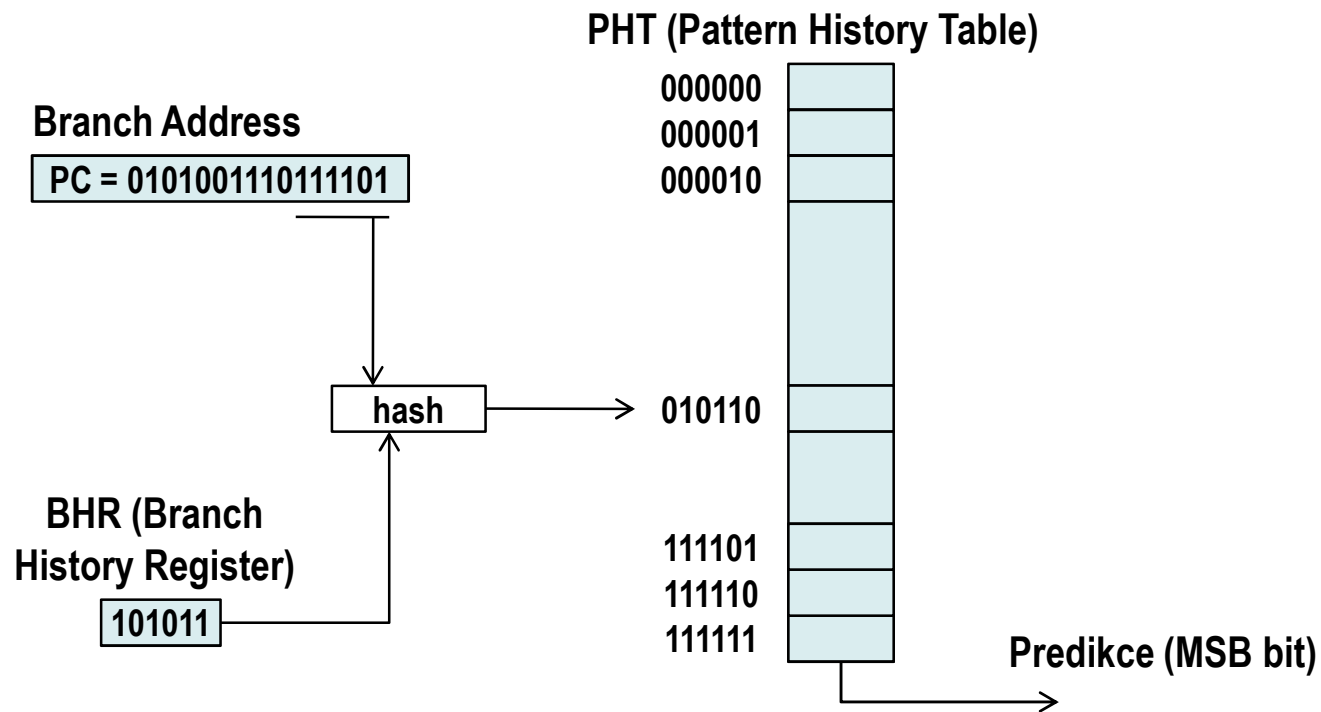
Predikce splnění podmínky větvení

- Dvou-úrovňový prediktor s **lokální** historií větvení a 3-bitovou tabulkou historie – Příklad:
- Předpokládejme, že na adrese 0xC0A5 je „loop-closing branch“ se vzorem: 11101110111011101..., kde 1 znamená skok. Jak rychle se naučí uvedený prediktor správně predikovat skok a s jakou úspěšností? Nechť BHT a PHT jsou na začátku vynulovány.

Predikce splnění podmínky větvení

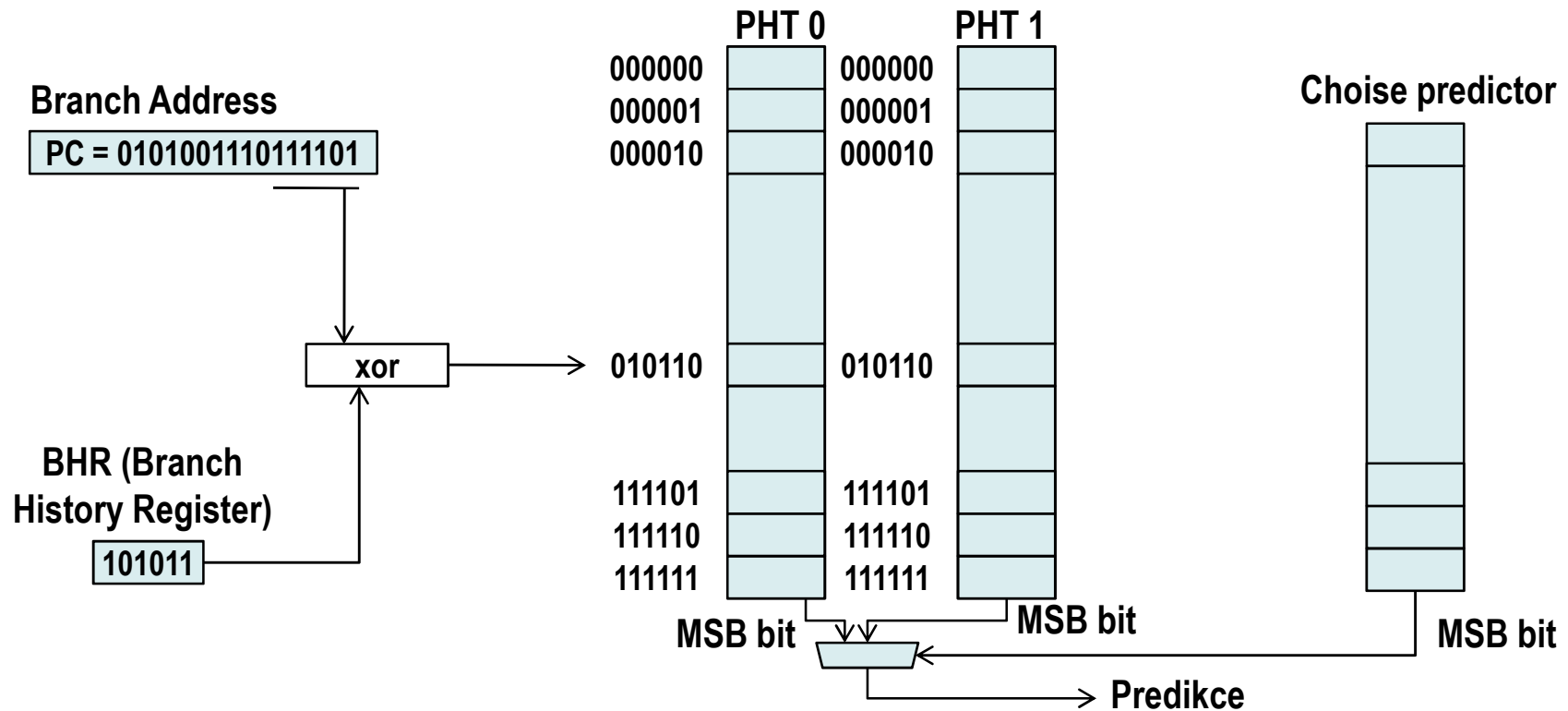
- **Index-sharing prediktory**... (hashují BHR a PC) – lepší využití bitů (větší historie..)
- Například gshare predictor:

gshare: Hash: XOR

Predikce splnění podmínky větvení

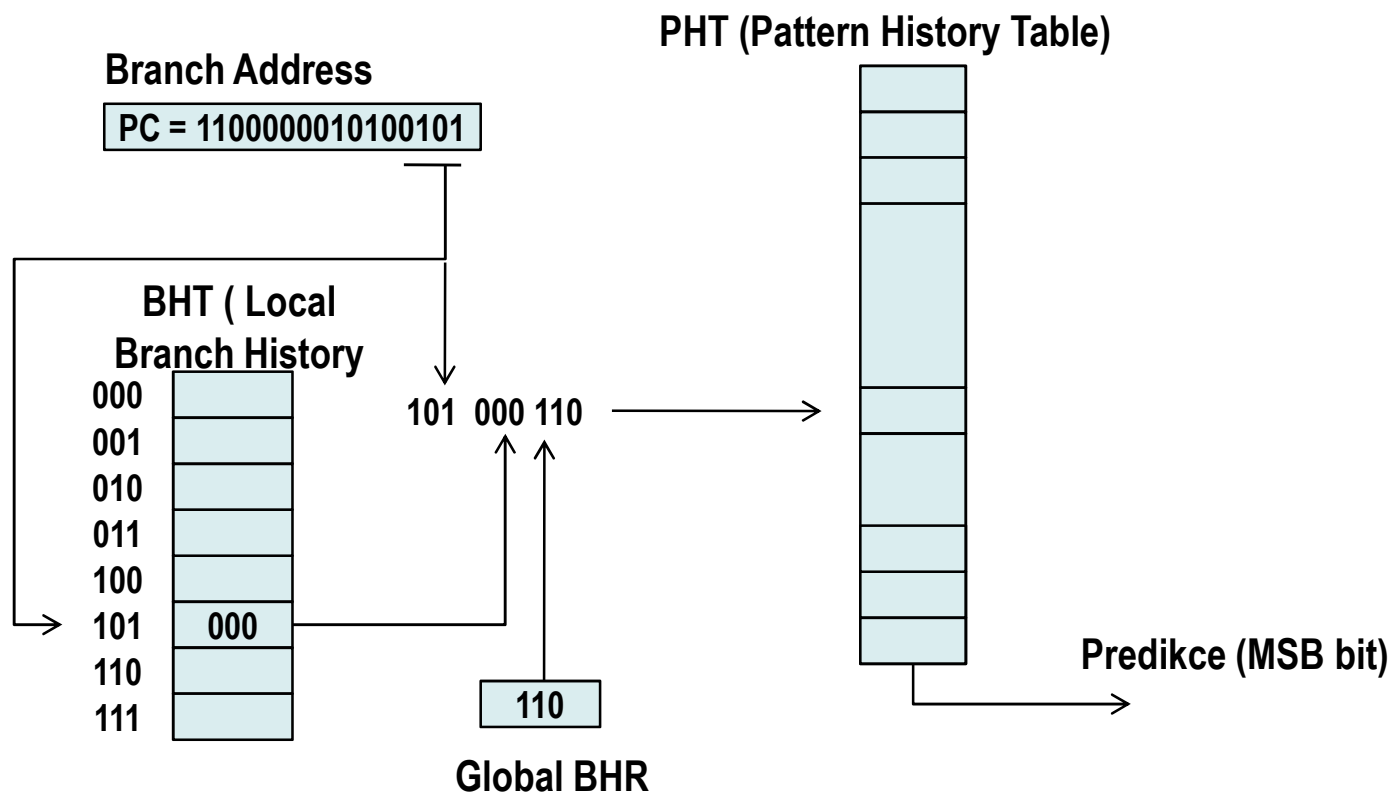
- **Index-sharing prediktory...**
- dvou-módový prediktor (bi-Mode) – dvě oddělené PHT – stejný hash:

- Choise prediktor – Smith. Důsledek: „Skákavé skoky“ se berou z jedné PHT, „neskákavé“ z té druhé PHT... (Statisticky skoky tuto vlastnost mají.)

Predikce splnění podmínky větvení

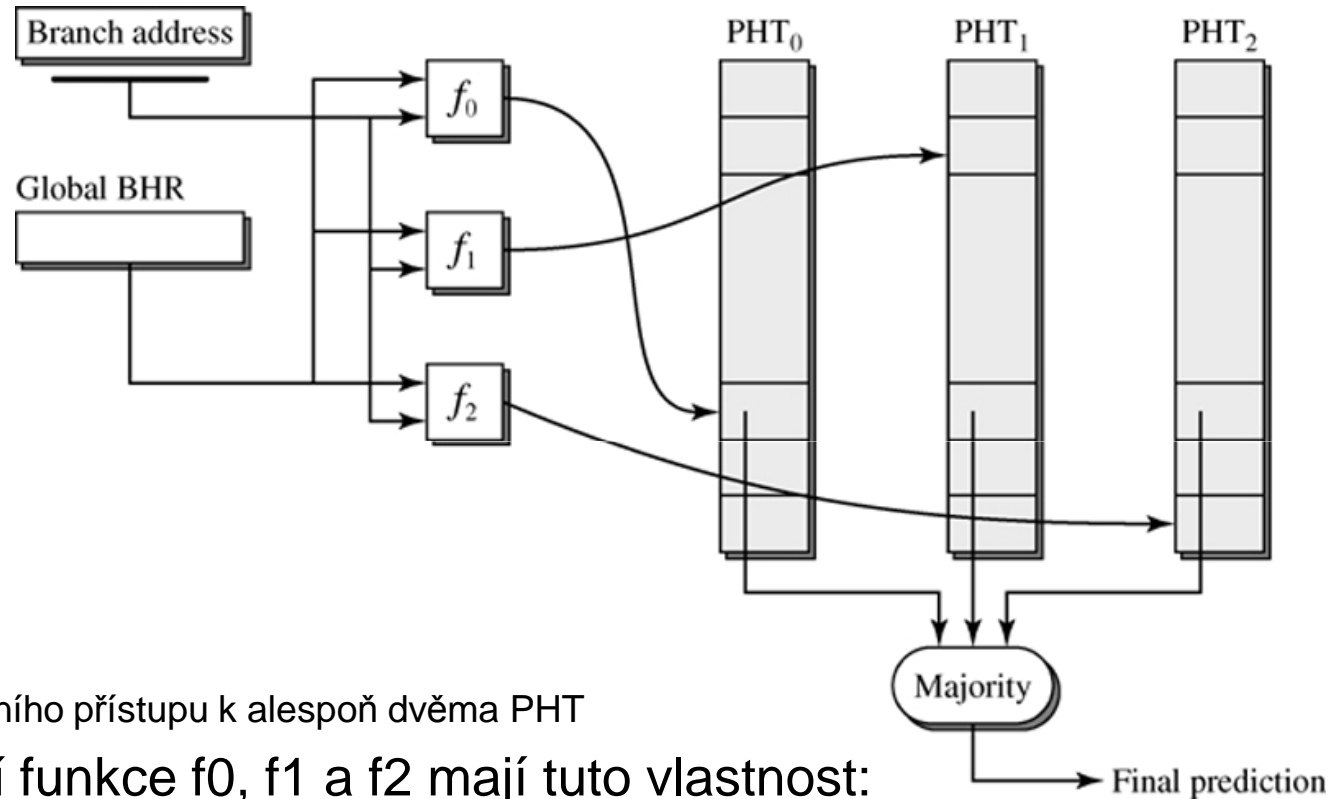
- **alloyed predictor**

- Spojuje část PC s lokální historií a globální historií pro indexaci do PHT

Predikce splnění podmínky větvení

- **gskewed predictor**

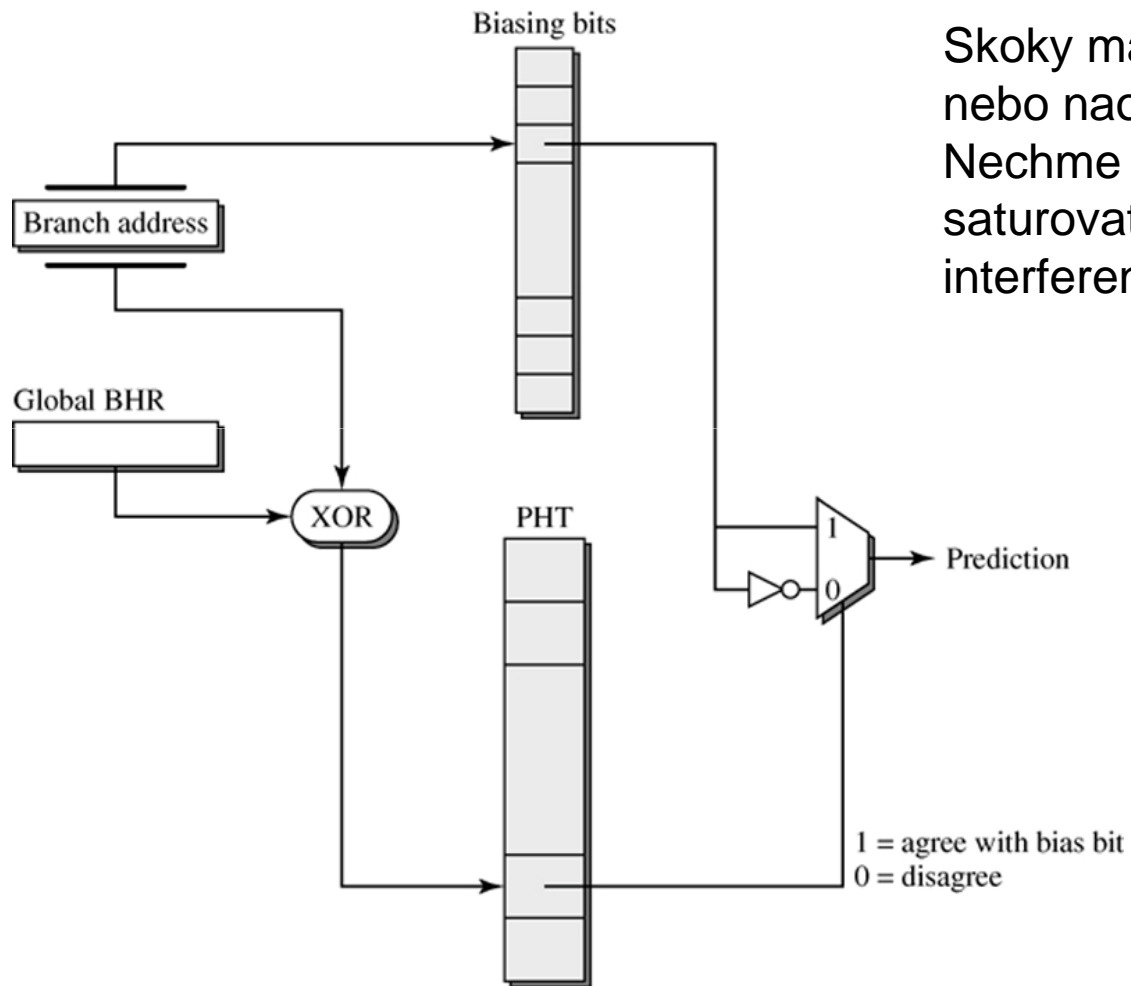

Garance nekonfliktního přístupu k alespoň dvěma PHT

- Hašovací funkce f_0 , f_1 a f_2 mají tuto vlastnost:
Pokud $f_0(x_1) = f_0(x_2)$ pro $x_1 \neq x_2$, pak $f_1(x_1) \neq f_1(x_2)$ a $f_2(x_1) \neq f_2(x_2)$
- **Total update** (aktualizace všech bank bez rozdílu výsledkem dané skok. instrukce) a **partial update** (lepší) – neaktualizujeme danou banku i když dávala špatnou predikci, ale celková predikce byla správná

Predikce splnění podmínky větvení

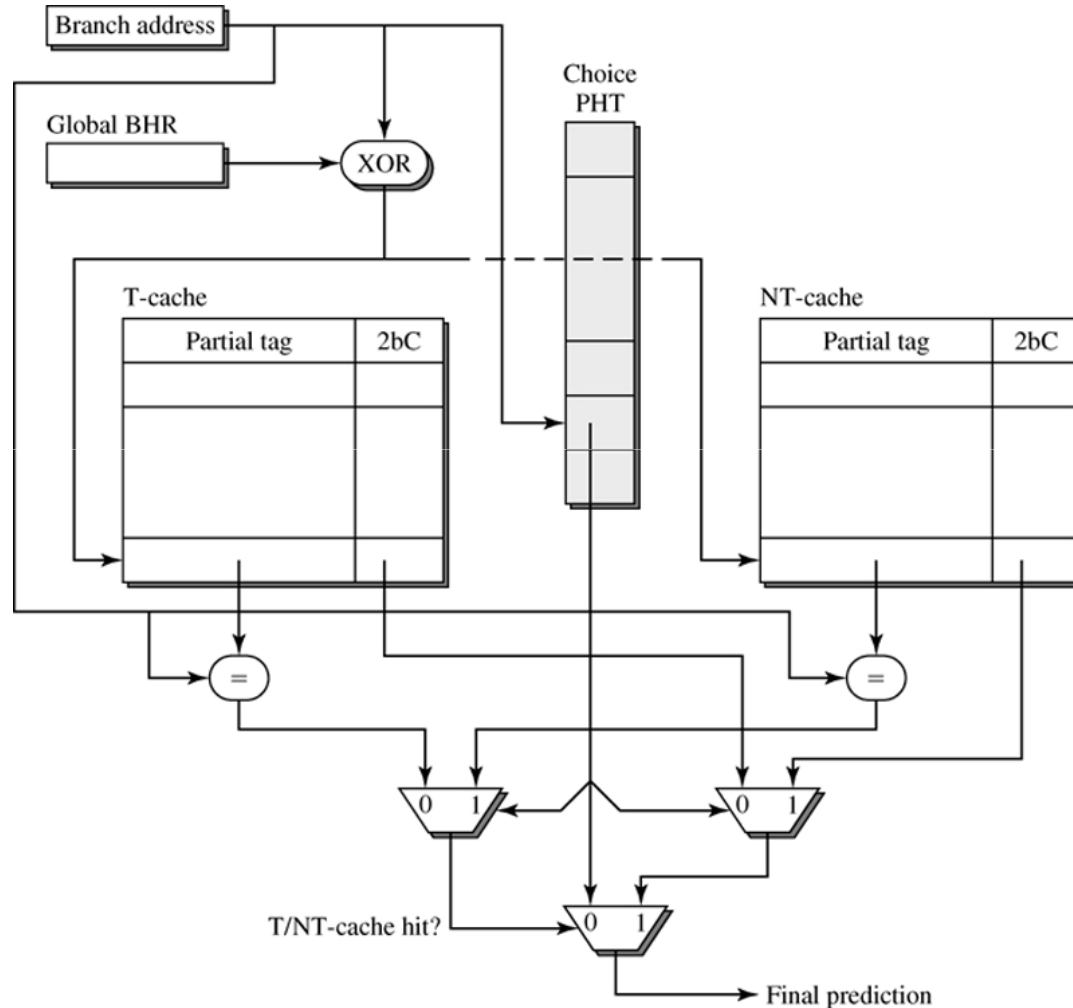
- **agree prediktor**

Skoky mají tendenci buďto skákat nebo naopak neskákat... -> bias
Nechme tedy počítadlo v PHT saturovat.. (Eliminace negativní interference)

Predikce splnění podmínky větvení

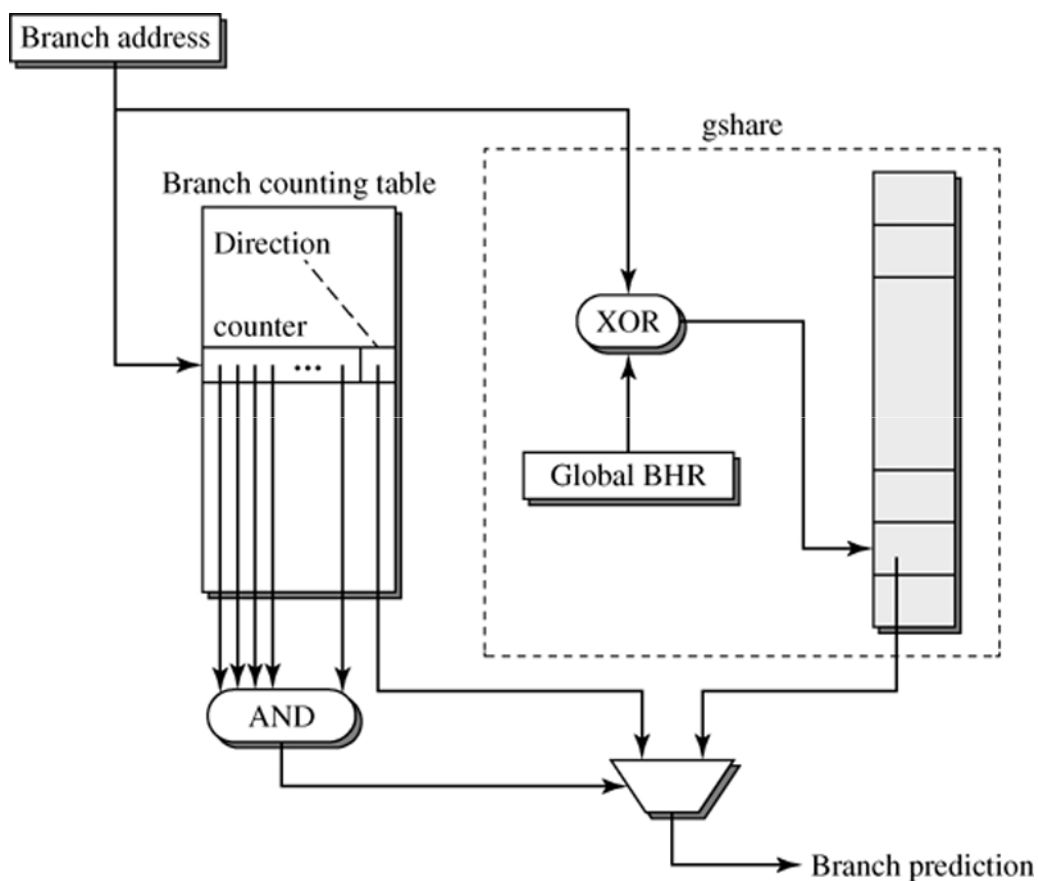
- **YAGS prediktor**

Je rozšířením Bi-mode prediktoru... Nicméně se zásadním rozdílem! Pokud PHT počítač indikuje „taken“, pak „NT cache“ je použita pro predikci. Obě cache si totiž pamatují pouze skoky, které nesouhlasily s PHT. PHT slouží jako pravidlo, a cache jako výjimky z tohoto pravidla. Cache miss pak znamená „souhlas“ s PHT.

Predikce splnění podmínky větvení

- **Filtering prediktor**

Víme, že skoky mají tendenci saturovat. Využijme toho a oddělme je. „Drahé“ HW struktury pak věnujme skokům se zajímavějším vzorem.

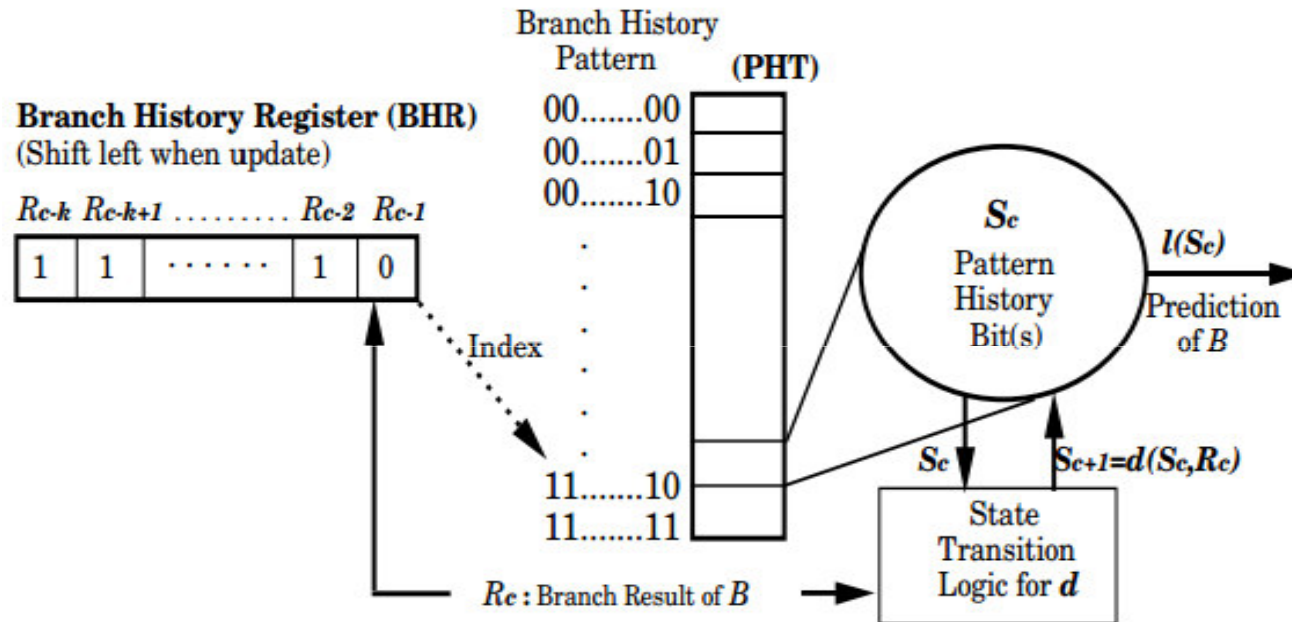
Predikce splnění podmínky větvení

Prediktory vzorce chování (Pattern-Based Predictors)

- Rozšířením myšlenky 1-bitové či vícebitové predikce je rozpoznávání vzorce v chování skoku
- Příklad vzorce chování skoku (patterns 0-neproveden, 1-proveden)
0101010101, 110110110, 00111010011101, ...
Tyto vzorce chování jsou obtížně předpověditelné pomocí klasické 1-bitové či 2-bitové predikce, přitom jde o pravidelné chování (vzorec)
- **0101010101** – Po každé 0 přijde 1, po 1 přijde 0
- **110110110** – Po 11 přijde 0, po 10 přijde 1, po 01 přijde 1
- **00111010011101** – Po 100 přijde 1, po 001 přijde 1, po 011 přijde 1, po 111 přijde 0, po 110 přijde 1, po 101 přijde 0, po 010 přijde 0
- Rozpoznávaly předchozí prediktory vzor ???
- Pozn: Prediktory používající kombinaci lokální historie (příslušného skoku) a globální historie (předchozích skoků) se nazývají *korelační prediktory*

Predikce splnění podmínky větvení

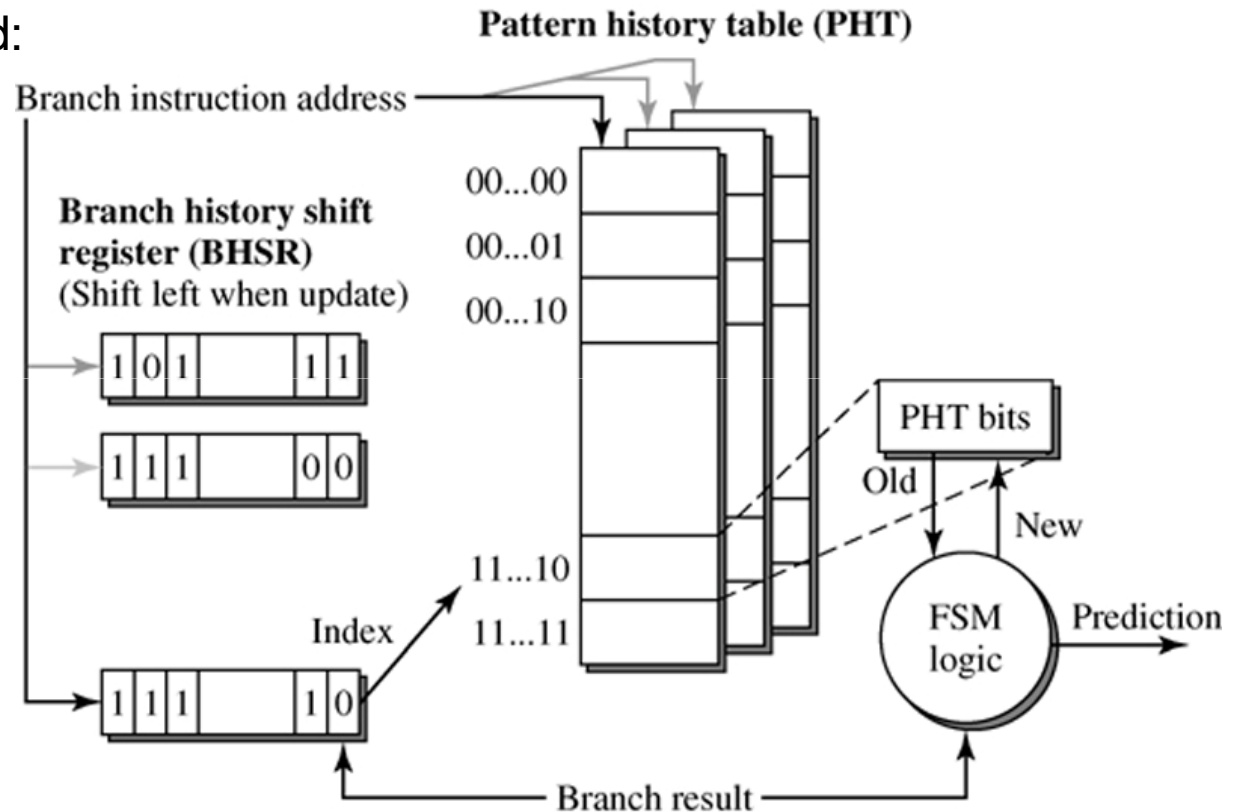
- **Two-level adaptive branch predictor** (též **Correlating/ed predictor**)
- Autoři: Yeh a Patt z University of Michigan

- První level – historie posledních K skoků (např. posledních K skokových instrukcí, nebo také K skoků téže instrukce) – vytváří vzor
- Druhý level – chování posledních N výskytů tohoto vzoru indexuje PHT
- BHR je asociován s danou skokovou instrukcí

Predikce splnění podmínky větvení

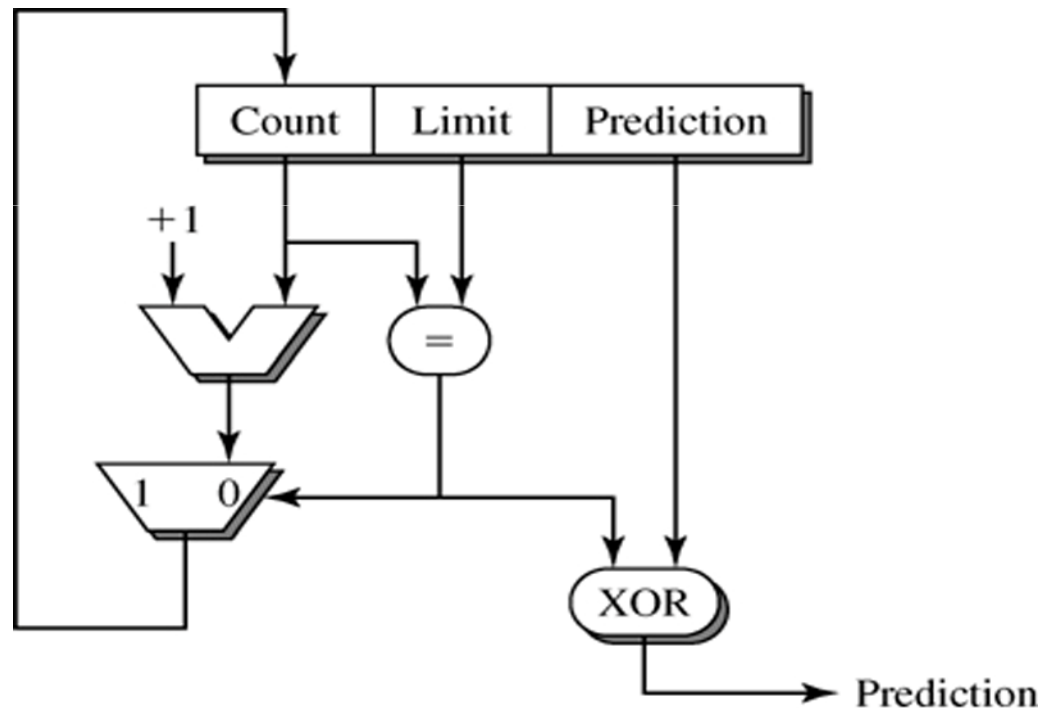
- **Two-level adaptive branch predictor** (též **Correlating/ed predictor**)
- Autoři: Yeh a Patt z University of Michigan
- Totéž, ale jiný pohled:
(Intel P6)

- Někdy se zase PHT kreslí jako matice, kde řádky (sloupce) indexuje část PC a sloupce (řádky) indexuje BHR, případně může být použit i Global BHR (GBHR)

Predikce splnění podmínky větvení

- **Loop Counting predictor**
- Specializovaný prediktor pro zachycení mnoha iterací
- Používá se pouze v kombinaci s dalším prediktorem (viz hybridní prediktory)
- Pentium M

Predikce splnění podmínky větvení

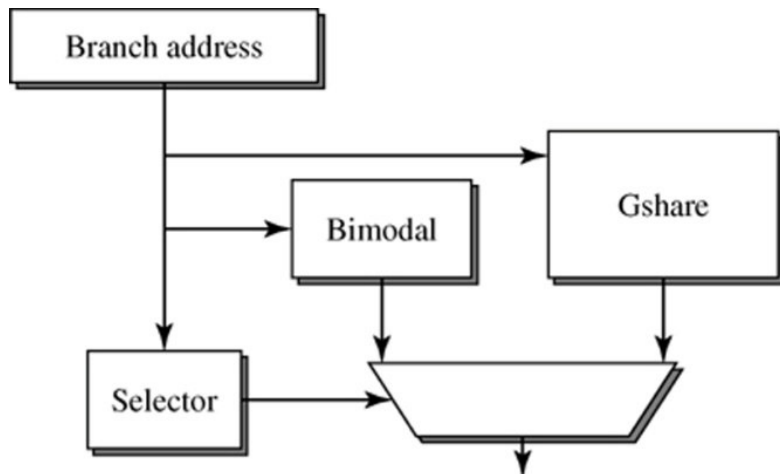
- Sofistikovanější prediktory berou v potaz negativní a neutrální interferenci (bi-Mode prediktor a další...)

Některé další dynamické prediktory:

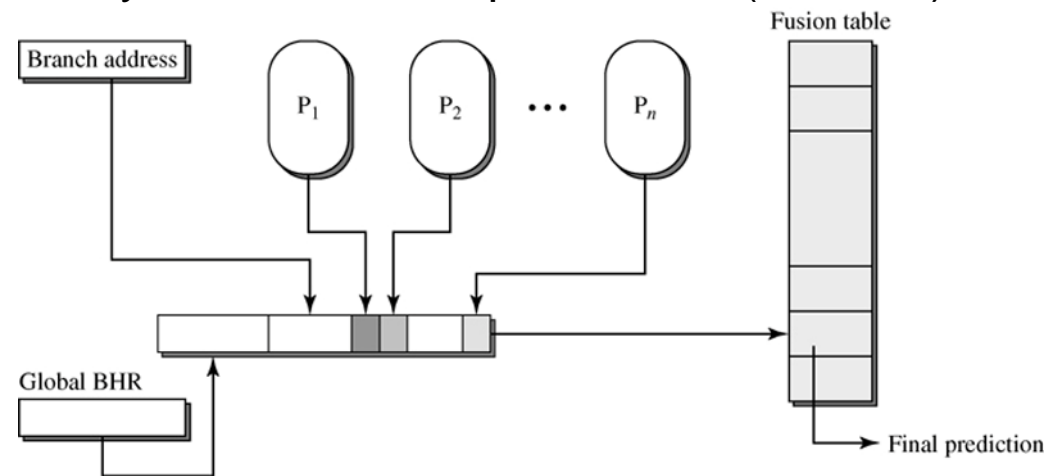
- Perceptronové prediktory (větší historie, odhalí korelované skoky)
- Data flow prediktory – explicitně sledují meziregistrové závislosti

Hybridní, multi-hybridní a fusion-based prediktory:

- Tournament prediktor – dva prediktory P0 a P1 a metaprediktor M (Smithův).

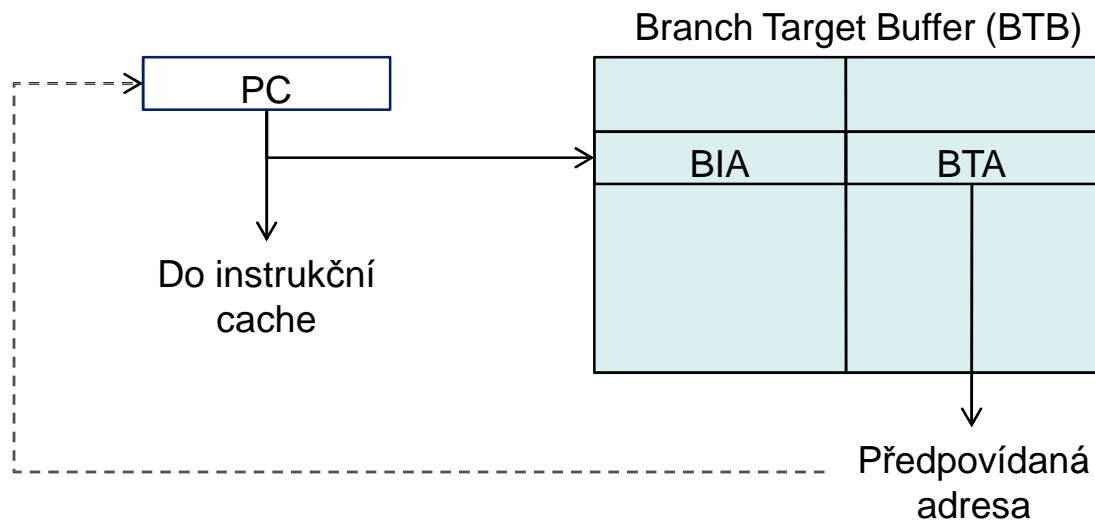
(a) Hybridní: Tournament prediktor nyní implementující Bimodální a Gshare prediktor

(b) Fusion-Based Hybrid Predictor – odstraňuje multiplexor (který vybíral pouze jeden prediktor - Selection) za **Fusion**

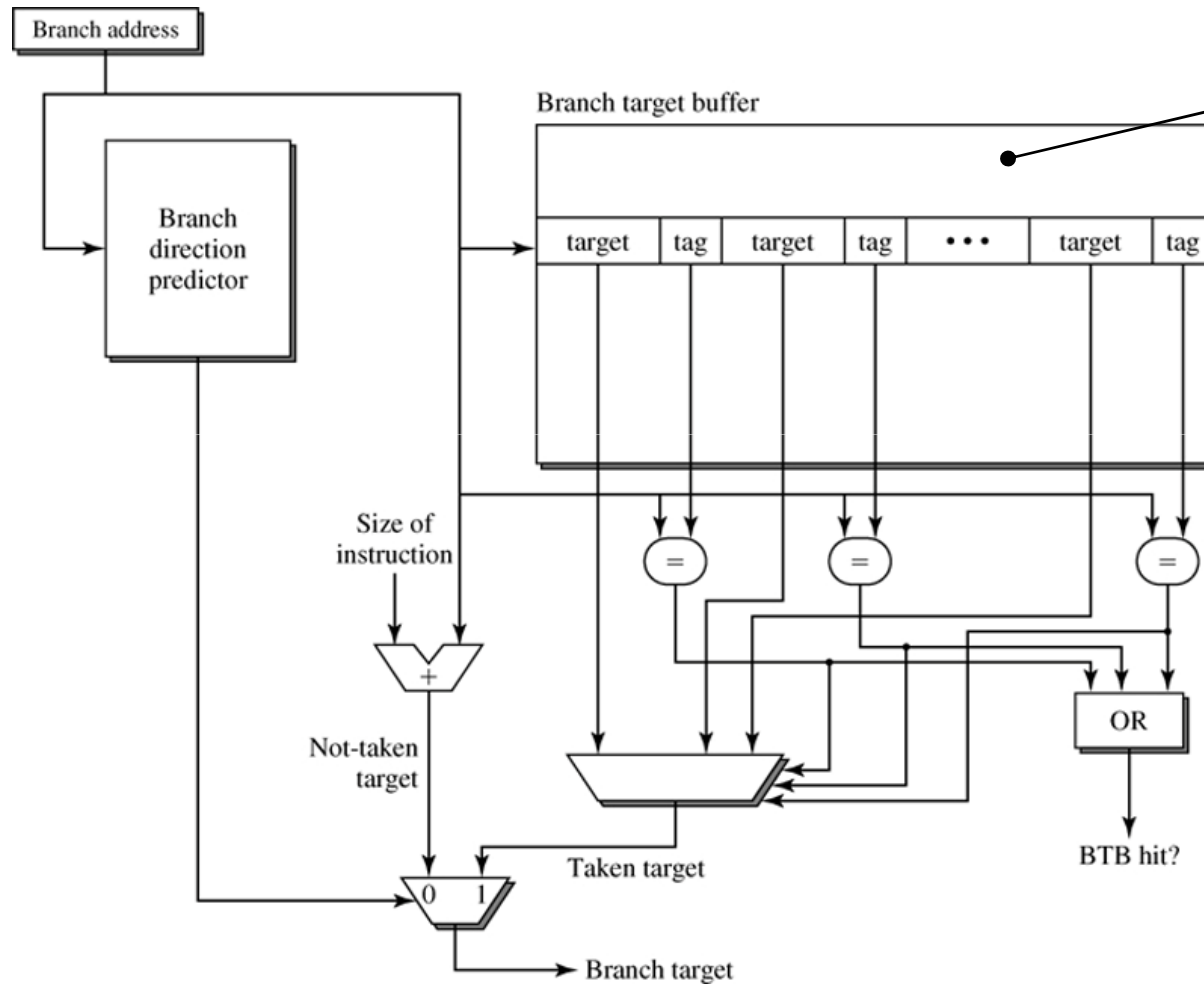
Predikce větvení

- Dvě fundamentální složky:
 - branch condition speculation (zda vůbec), O tom jsme se bavili doposud... (od slide 10 dál)
 - branch target speculation (kde). Na tohle se podíváme nyní...
- Predikce cíle větvení:
 - BTB (Branch Target Buffer) – asociativní cache obsahující dvě položky: BIA (Branch Instruction Address) a BTA (Branch Target Address)

Predikce cíle větvení

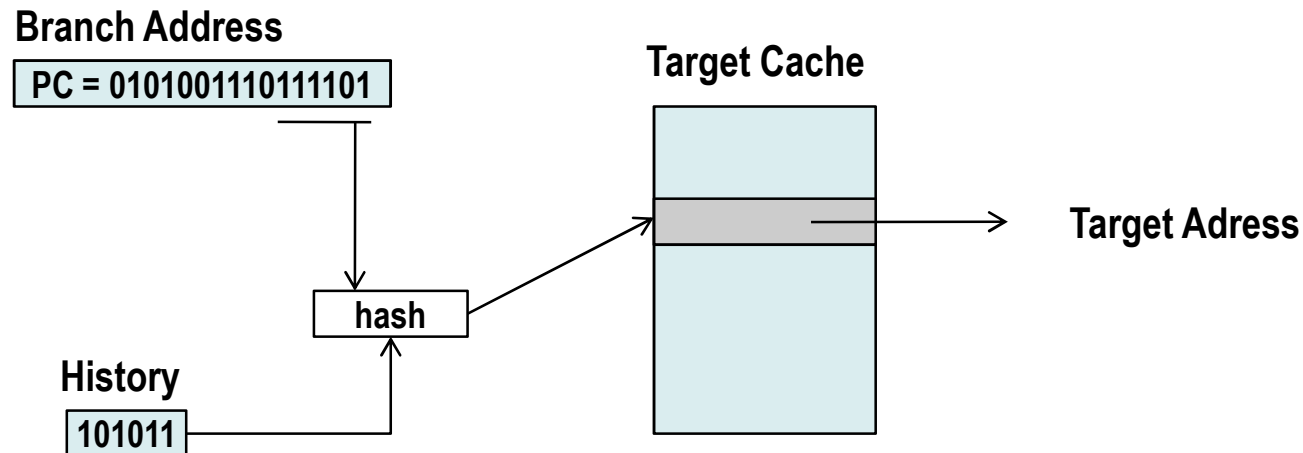
- **Cíl skoku:** PC-relativní nebo nepřímý (adresa je určena za běhu)

Co byste zde ukládali?
Zamysleme se nad využitím cache...

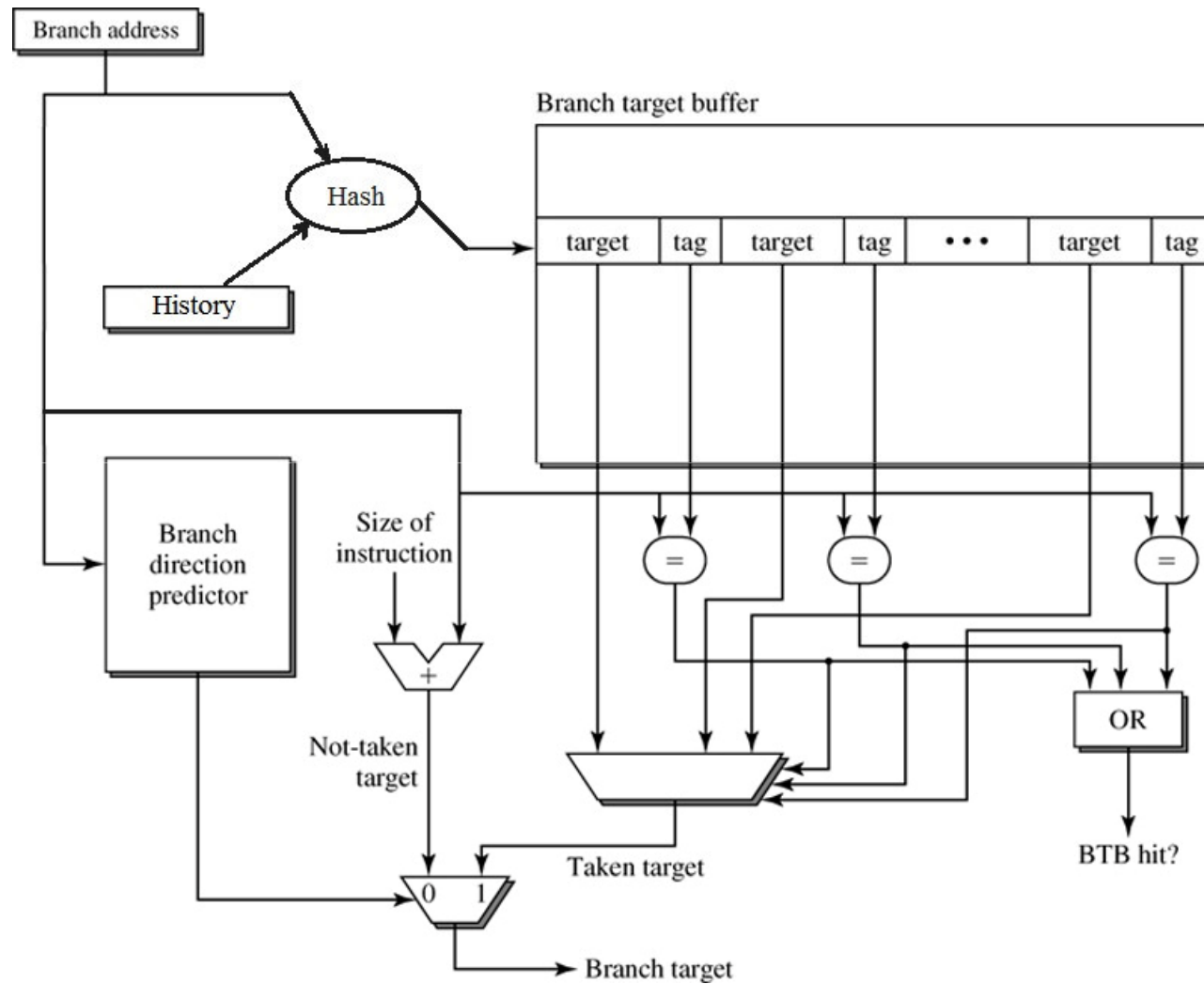
Predikce cíle větvení – A co nepřímé skoky?

- MIPS: jal \$ra - kam vlastně máme skočit ???
- Objektové programování a polymorfismus... Výsledkem je mnohem více nepřímých skoků než při použití imperativního programování
- Základní myšlenka je zde:

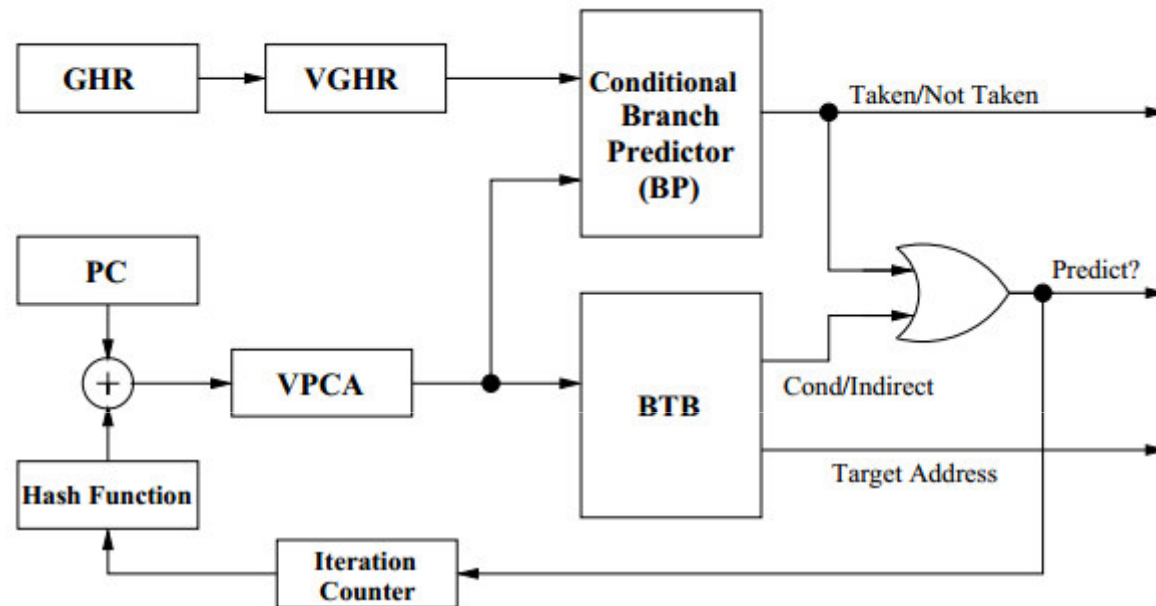
- Řešení tedy spočívá v indexaci BTB (Branch Target Buffru)
- Hash-em může být i „pouhá“ konkatenace
- Jiný pohled: Jedná se o 2-úrovňový prediktor s tím rozdílem, že cache nyní neobsahuje záznamy o historii skoků, ale adresy návěstí kam skáče

Predikce cíle větvení – Řešme kolize v cache...

Virtual Program Counter (VPC) Prediction

Příklad (pro ilustraci):

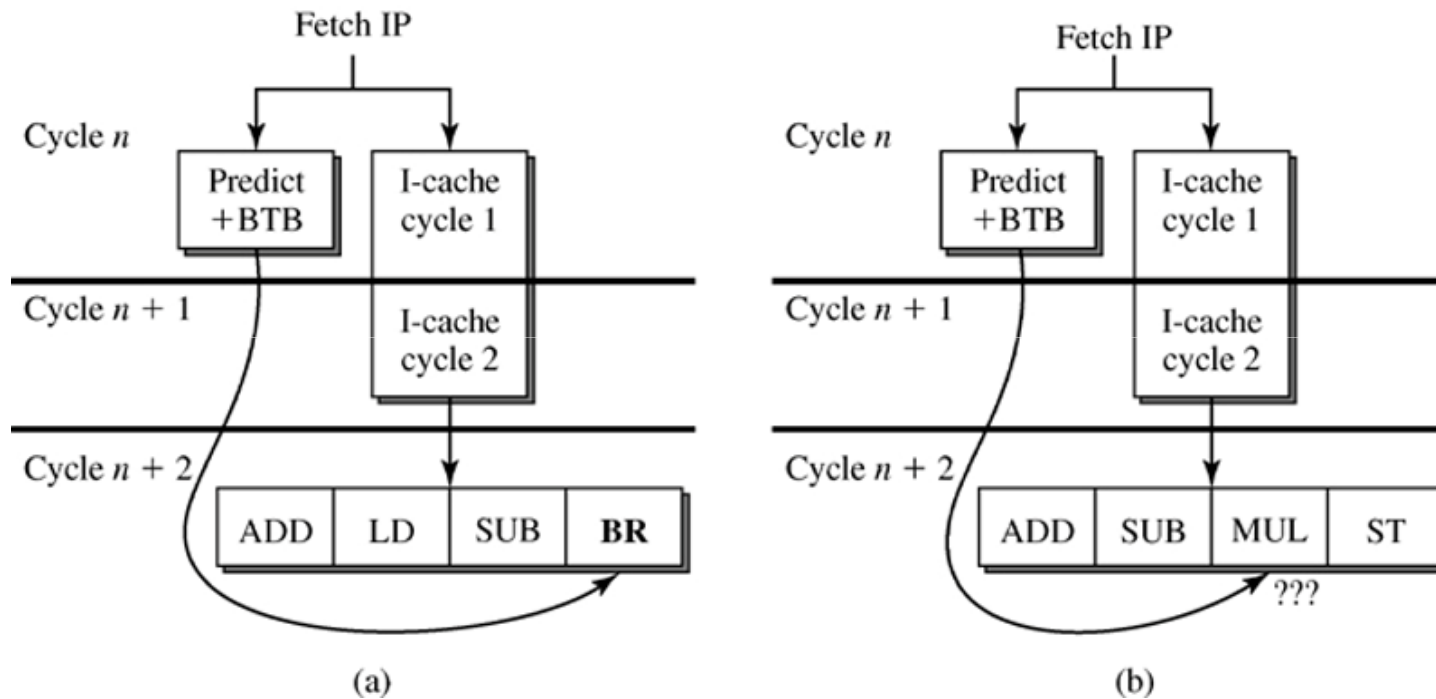

Použité zkratky:

- GHR – Global History Register, VGHR – virtual GHR
- VPCA – Virtual PC Address
- V první iteraci je $VPCA = PC$; a $VGHR = GHR$;

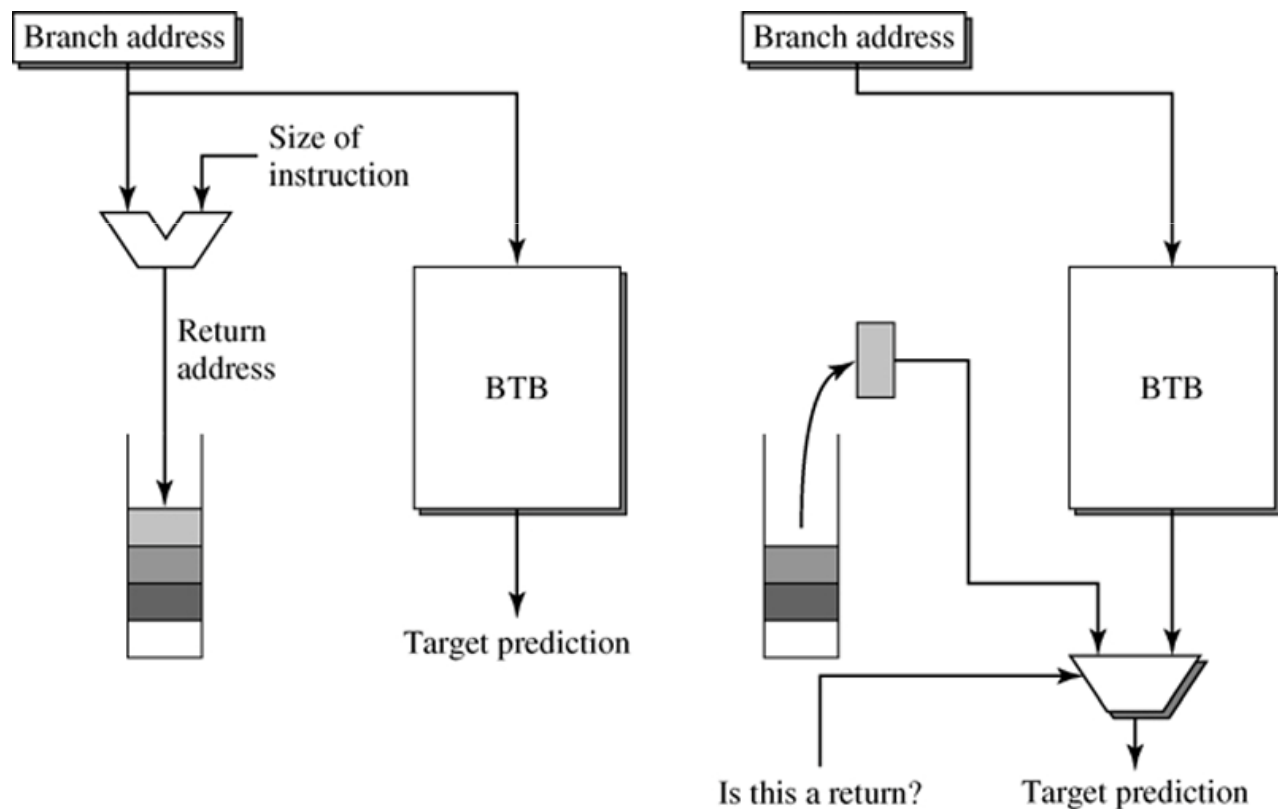
Phantom branch / bogous branch

Proč dochází k těmto falešným předpovědím?

Predikce cíle větvení

- **RAS prediktor** - return address stack – specializovaný prediktor
- k předpovězení návratové adresy instrukce RETURN postačí HW zásobník. Hloubka 8 poskytuje >97% úspěšnost predikce (MIPS R10000 hloubka 1, Alpha 21164 hloubka 12, Intel Pentium III hloubka 16)

U spekulace ale pozor

Moderní procesory užívají:

- řídicí spekulace (u podmíněných skoků - dnešní standard)
- datové spekulace (Load/Store spekulace)
 - Load se provede dříve, než je známa adresa předchozích Store (např. Itanium, Power 5, Core 2)
- Musí být splněna korektnost provádění programu
- To znamená: program splnil
 - Podmínku 1 - dosahuje správný výsledek (podle sekvenční sémantiky), tedy jako při provádění procesorem bez jakéhokoliv zřetězení,
 - Podmínku 2 - generuje stejná přerušení (výjimky) jako procesor bez jakéhokoliv zřetězení.
- Pro splnění korektnosti existují následující postačující podmínky:

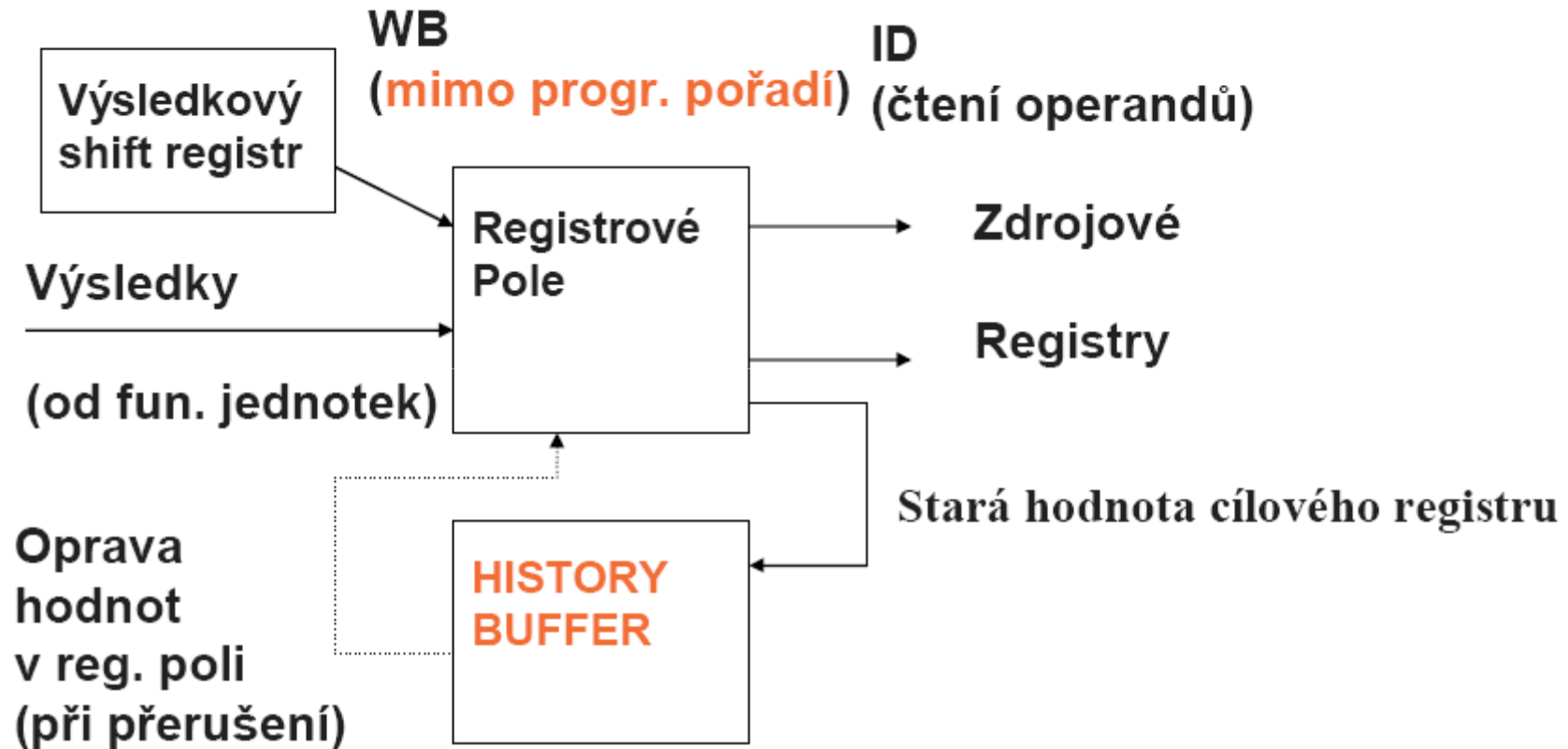
Postačující podmínky

- **Podm. A** – respektování datových závislostí
 - instrukce čekají na jejich vyřešení
- **Podm. B** – respektování řídicích závislostí
 - skok se neprovede, dokud není známa adresa příští instrukce
- **Podm. C** – Přerušování je přerušováním přesným.
- Při spekulativním provádění se částečně nebo dočasně narušují **podmínky A a B**.
- Korektnost provádění programu ale splněno být musí, **Podm. C** trvá.

Chybná spekulace?

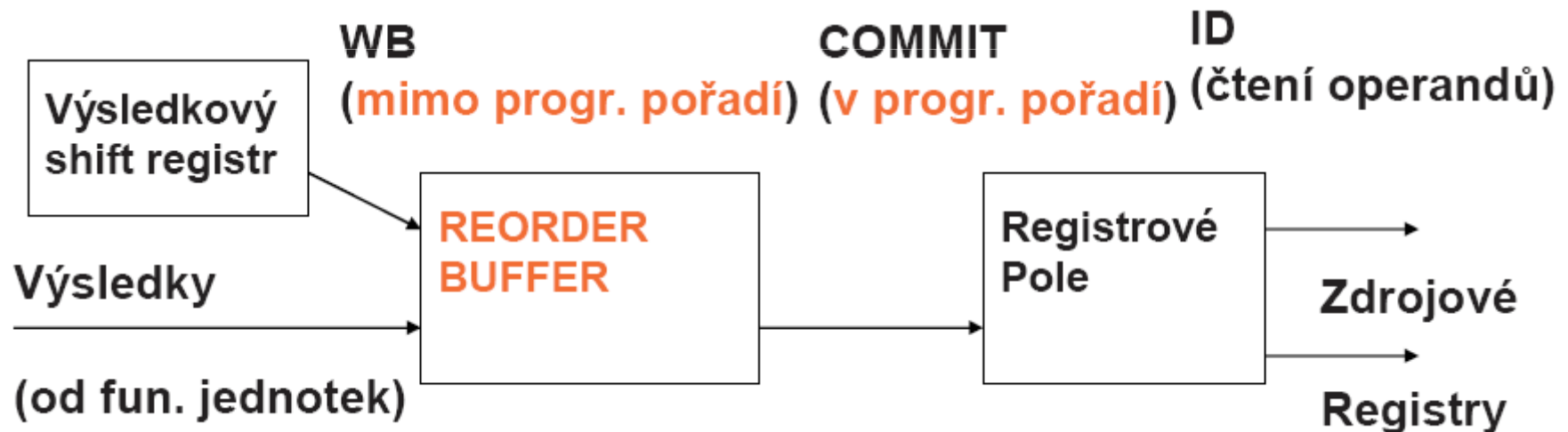
- Musí nastat: **Zotavení**, **Restart**. Obě akce jsou relativně nákladné (až desítky ztracených taktů).
- Spekulaci a zotavení podporují dvě HW fronty
 - **History Buffer** HB - M88110,...
 - **Reorder Buffer** RB – ostatní procesory. - na ten se zaměříme...

Řešení - History Buffer HB

Řešení - Reorder Buffer RB

- Výsledky instrukcí zapíšeme ve stupni WB do REORDER BUFFERU,
- z něj ve fázi COMMIT zapíšeme obsah do registrového pole až pokud
- všechny předchozí instrukce byly dokončeny.

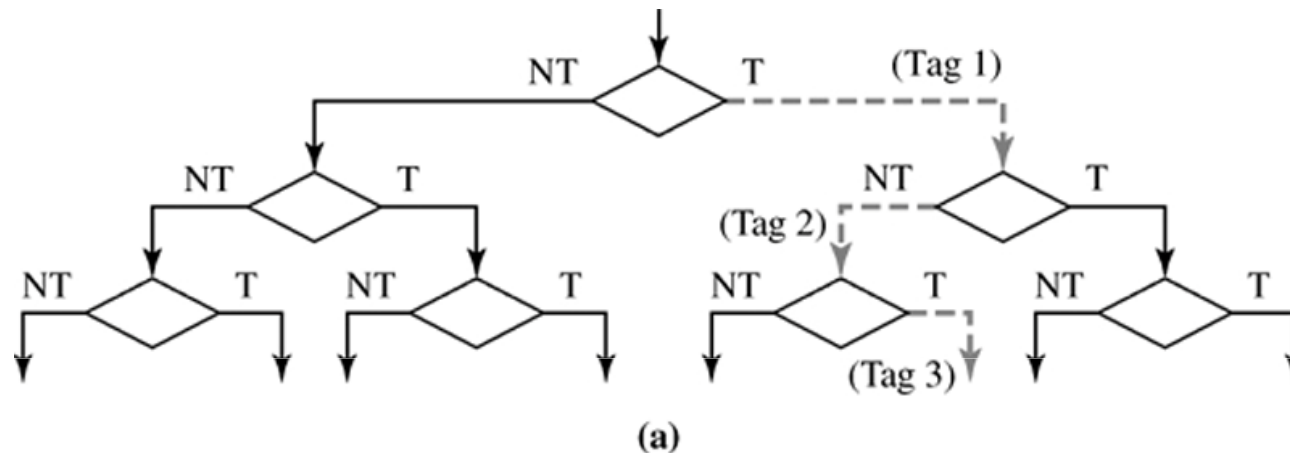

History Buffer vs Reorder Buffer

- Výhody HB
 - Hodnoty z history bufferu se nemusejí forwardovat (není asociativní prohledávání HB) => jednodušší forwarding.
- Nevýhody HB
 - Nutnost rekonstruovat stav registrů sekvenčním procházením HB,
 - Dodatečný čtecí port pro registrové pole (problém se škálováním pro superskalární procesory).
- Výkonnost (za běhu) obou metod je srovnatelná, při přerušení však má HB značnou nevýhodu. Opět zde je problém s instrukcí STORE.

Zotavení po chybné předpovědi...

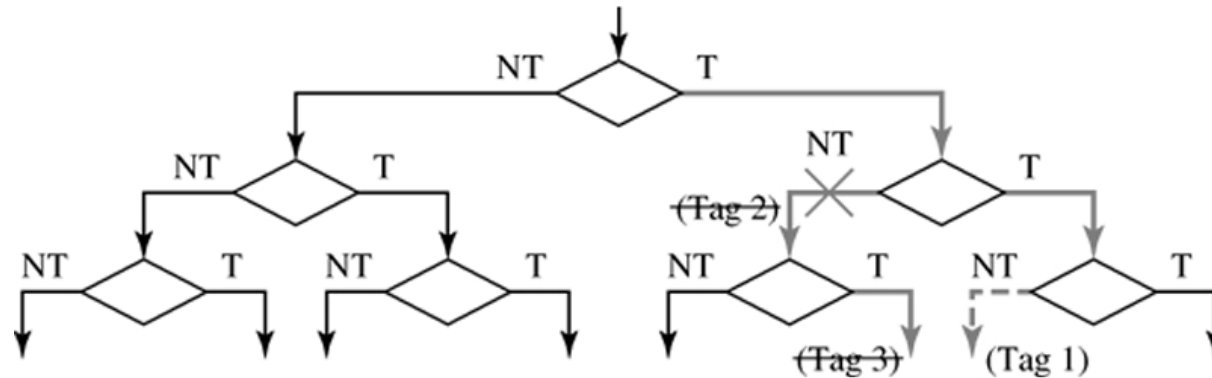
- Branch speculation – o tom jsme se bavili doposud
- Branch validation/recovery – kdy se dozvíme skutečný směr skoku? a co pak?

- Během Branch speculation jsou označovány všechny instrukce v prováděném bloku unikátním Tag-em. Takto označená instrukce indikuje zda je spekulativní a její Tag identifikuje spekulativní blok, kterému patří.
- Během Branch speculation jsou ukládány (do buffru) adresy všech skokových instrukcí (příp. adresy následující) – nutné pro Branch recovery

Zotavení po chybné předpovědi...

- **Branch validation/recovery** – nastává v okamžiku kdy již známe skutečný směr skoku (zda jsme měli skočit nebo ne)

- **Správná predikce:**

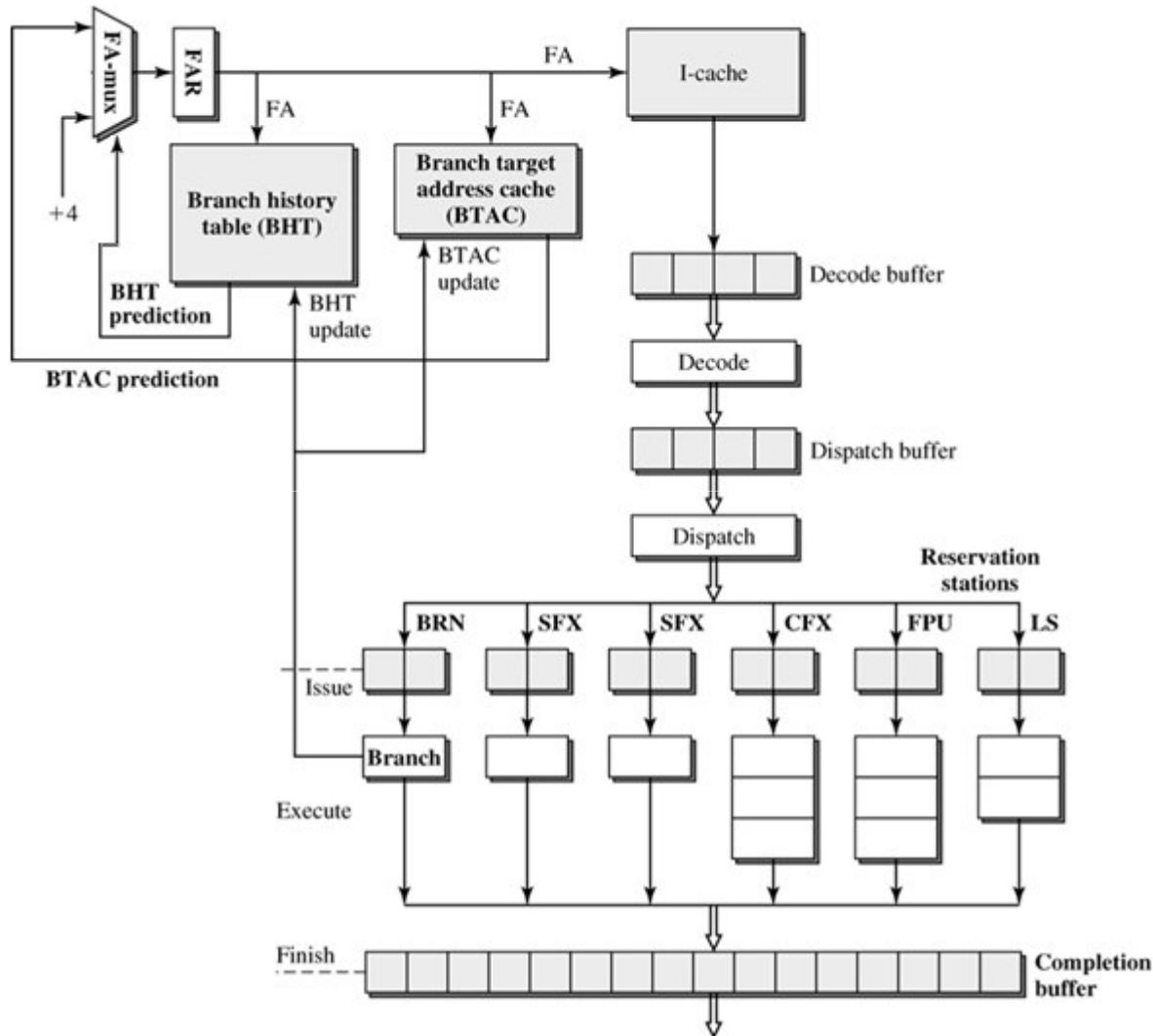
Tag patřící danému bloku je dealokován a všechny instrukce označené tímto tag-em se stávají nespekulativní (je jim umožněno dokončení).

- **Nesprávná predikce:**

Dvě akce: Ukončení celé nesprávné větve a zahájení vykonávání té správné.
Ukončení větve znamená: Identifikovat všechny nesprávné instrukce (tagy všech bloků nesprávné větve) – zneplatnění instrukcí v decode a dispatch bufrech, reservačních stanicích, dealokace prostoru v reorder buffru...

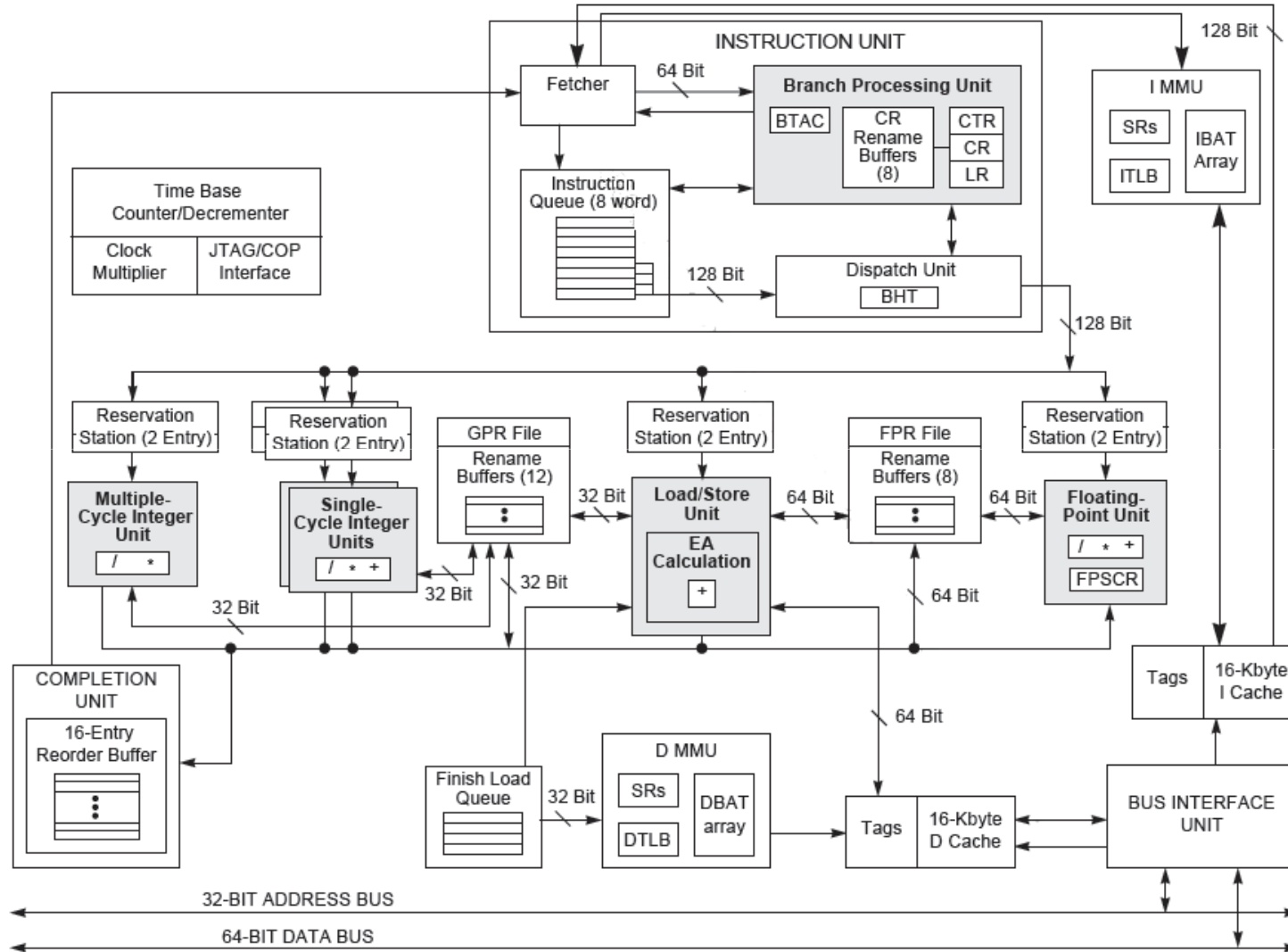
Zahájení vykonávání správné větve: Aktualizace PC – buďto nově vypočtenou/získanou adresou nebo pomocí adresy uložené během Branch speculation

Predikce skoku - PowerPC 604

- Superskalární procesor šířky 4 (schopen přinést, dekodovat nebo dokončit 4 instrukce/cyklus)
- Schopen vykonat 6 instrukcí/cyklus
- BTAC – Branch Target address cache (plně asociativní, 64 položek)
- BHT – Branch History Table (přímo mapovaná, 512 položek)
- BTAC – jeden cyklus, BHT – dva cykly
- Organizace FA-mux je komplexnější než ukazuje obrázek.

PowerPC 604 – trochu jinak...

Předvýběr instrukcí...

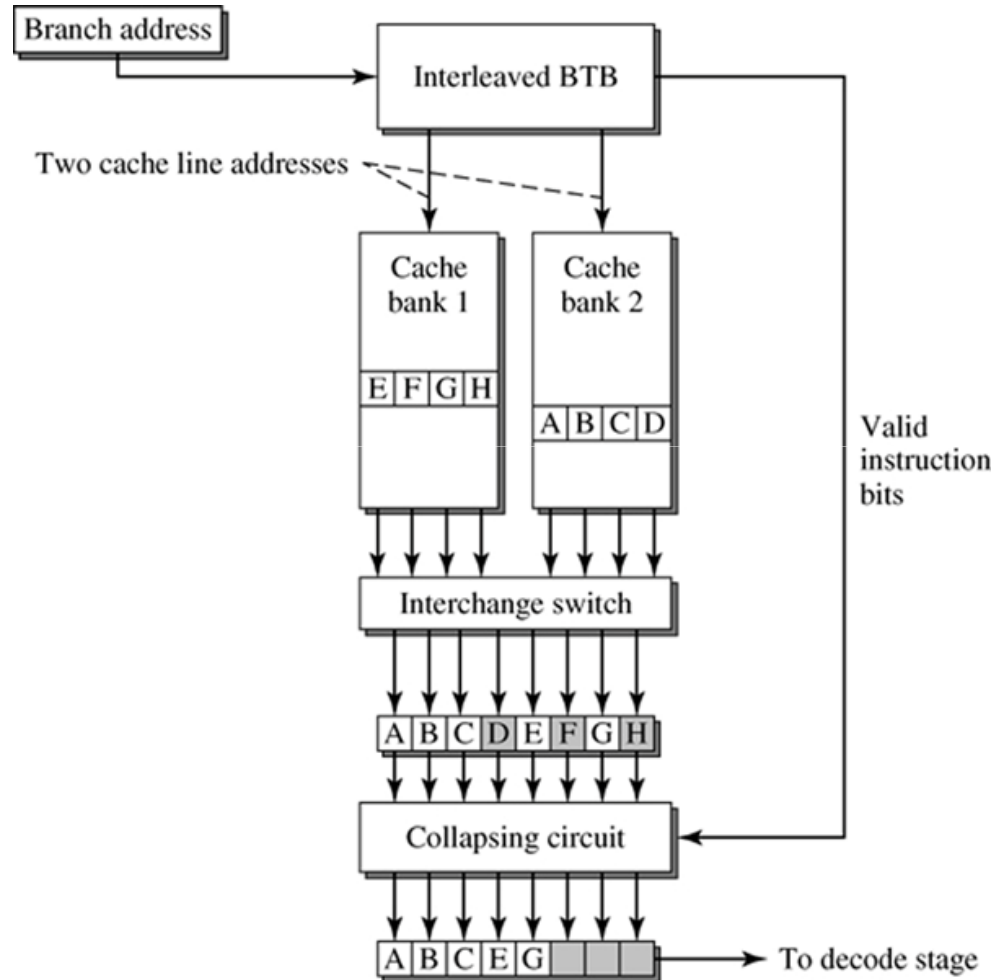
- Pro superskalární procesor je nesmírně důležité správně předpovídat směr skoku a cíl skoku !!!
- V jednom cyklu může být nutno zpracovat několik skokových instrukcí – například pokud fetch grupa má délku 4, pak všechny 4 instrukce mohou být skokové. Ideálním případem je pak použití adres všech skokových instrukcí... Někdy první skoková..
- Dalším mechanismem spekulace je tzv „**predikace**“ (angl. predication / eager execution) – což je vykonávání obou větví programu
 - Predikace poskytuje dvě jistoty – první: garance, že procesor bude vykonávat „užitečnou“ práci; druhá jistota: garance, že procesor bude vykonávat „neužitečnou“ práci – a to i v případě vysoce predikovatelných skoků. Další faktor: power consumption

High-Bandwidth Fetch Mechanism

- Výběr instrukcí z i-cache je typicky limitován na výběr z jedné cache line v daném časovém okamžiku
- Typicky, fetch grupa obsahuje skokovou instrukci (obvykle 20% instrukcí jsou skokové instrukce; vzdálenost mezi místem skoku a příští skokovou instrukcí je 5-6 instrukcí pro běžné programy)
- Jenom, pokud je „skákající“ skoková instrukce umístěna ve fetch grupě / cache line jako poslední instrukce, celá fetch grupa obsahuje užitečné instrukce. V opačném případě fetch grupa/i-cache není schopna dodat N instrukcí (N-šířka grupy). Jaký by byl důsledek???
- Podobný problém vzniká pokud je požadovaný blok instrukcí rozložen ve dvou cache lines.
- Řešením je :
 - **Collapsing buffer** – který zarovnává nesousedící instrukce do bloku
 - **Trace cache** – která trasuje (pro daný skok) sekvenci následných instrukcí – a ty pak vykonává – pokud je hit v trace cache, nevybíráme z instrukční cache...

High-Bandwidth Fetch Mechanism

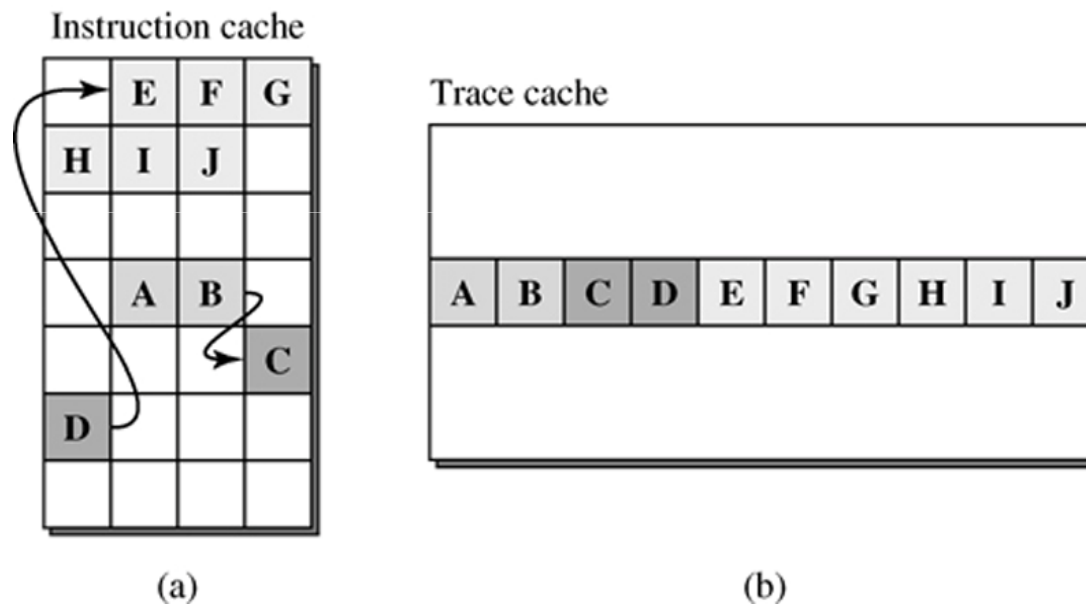
- **Collapsing buffer** – který zarovnává nesousedící instrukce do bloku

- Vyžaduje cache rozdělenou po bankách – banked instruction cache – poskytující víc než jednu cache line paralelně
- a interleaved BTB.
- Představme si, že chceme vykonat sekvenci instrukcí:
A, B, C, E, G – tzn. C je skoková a přeskakuje D; instrukce E skáče na G.
- Konvenční cache by dodala: A, B, C, D (jedna neúčinná instrukce) a v dalším cyklu pak E, F, G, H (dvě neúčinné)
- BTB musí poskytovat informace (valid bits) specifikující položky v cache line platné pro predikovanou cestu
- **Organizace Collapsing buffru není snadné škálovat na víc než 2 cache lines / cyklus**

High-Bandwidth Fetch Mechanism

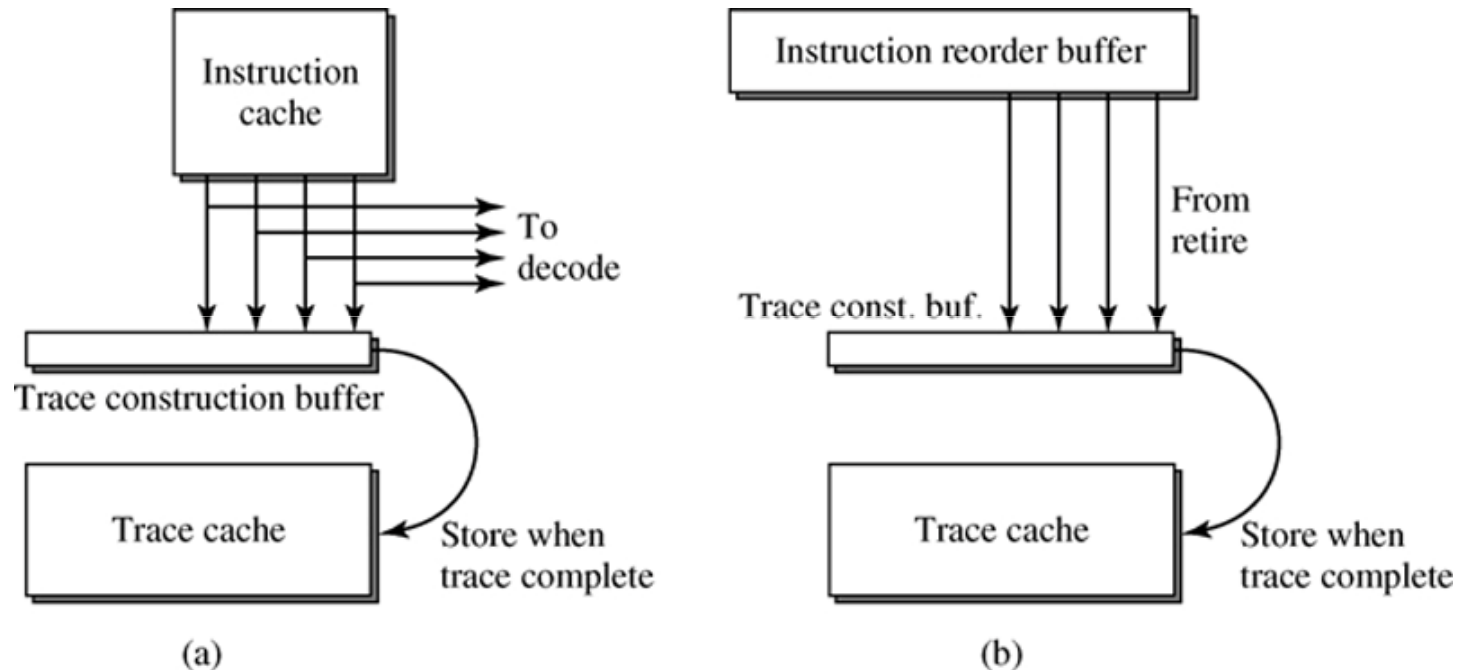
- **Trace cache** – která trasuje (pro daný skok) sekvenci následných instrukcí – a ty pak vykonává – pokud je hit v trace cache, nevybíráme z instrukční cache...
- Princip (viz obrázek):

- Základní problém: Jak tuto cache vůbec naplnit?

High-Bandwidth Fetch Mechanism – Trace cache

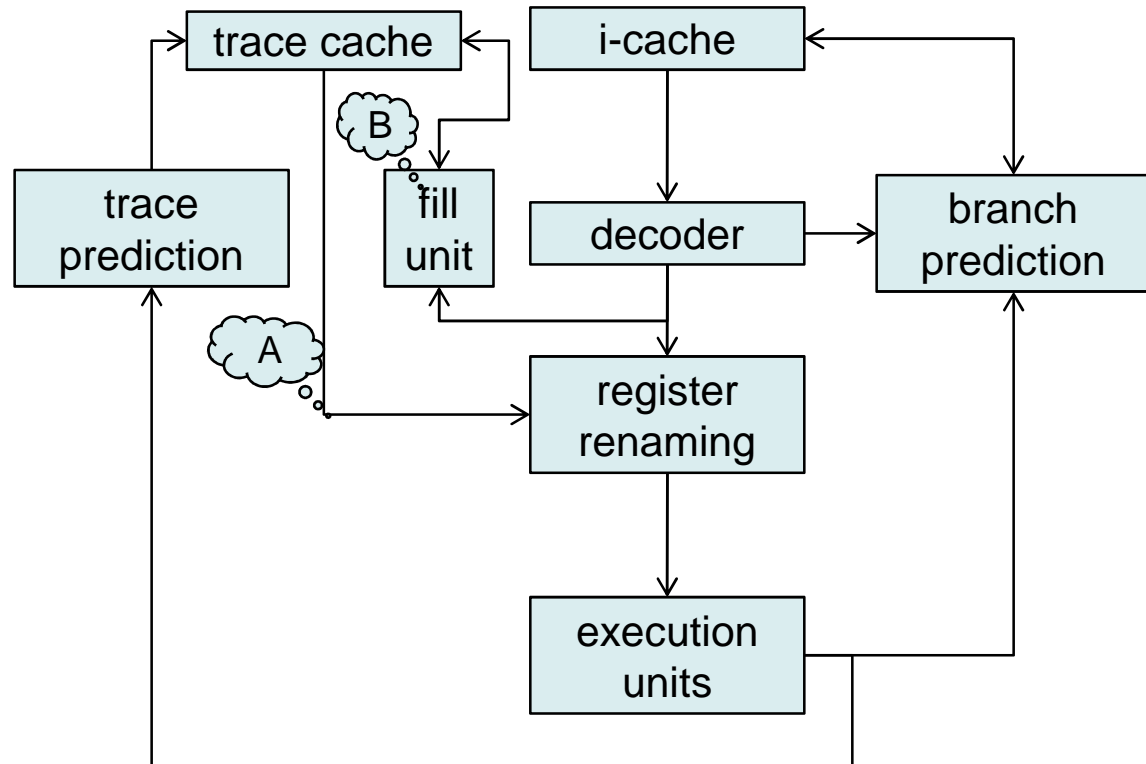
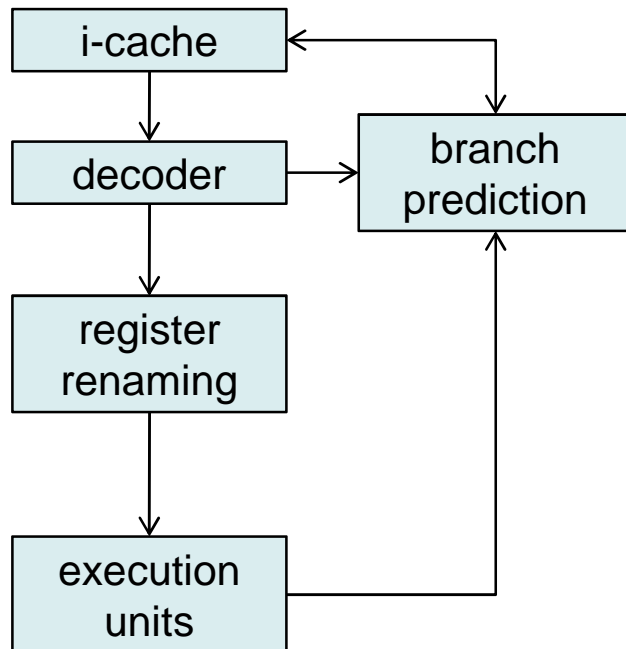
- Plnit *Trace cache* můžeme v zásedě na dvou místech (a) a (b)
- Když je Trace construction buffer naplněn (což může být dáno nejenom počtem instrukcí, ale i počtem skoků v buffru – zejména případ (a)), přesováváme *trace* do cache

- Každý Trace v Trace cache musí rovněž obsahovat i počáteční adresy jednotlivých bloků instrukcí. Jednotka výběru instrukcí musí pak poskytovat predikované adresy několika budoucích skoků a v případě shody v Trace cache -> cache hit. (Je možná i částečná shoda, pak Trace cache poskytne část Trace)

Trace cache

Princip konvenční Instruction
Fetch Unit bez použití Trace
Cache:

- A: Všimněte si, že z Trace cache jdeme přímo do Register renaming (Nemusí to být vždy tak – pokud instrukce v Trace cache nebyli plně dekódovány)
- B: Sekvence instrukcí, která plní Trace cache mohou přicházet i z reorder buffru – po Commitu – viz předchozí slide

Trace cache - Pentium 4 processor, NetBurst microarchitecture

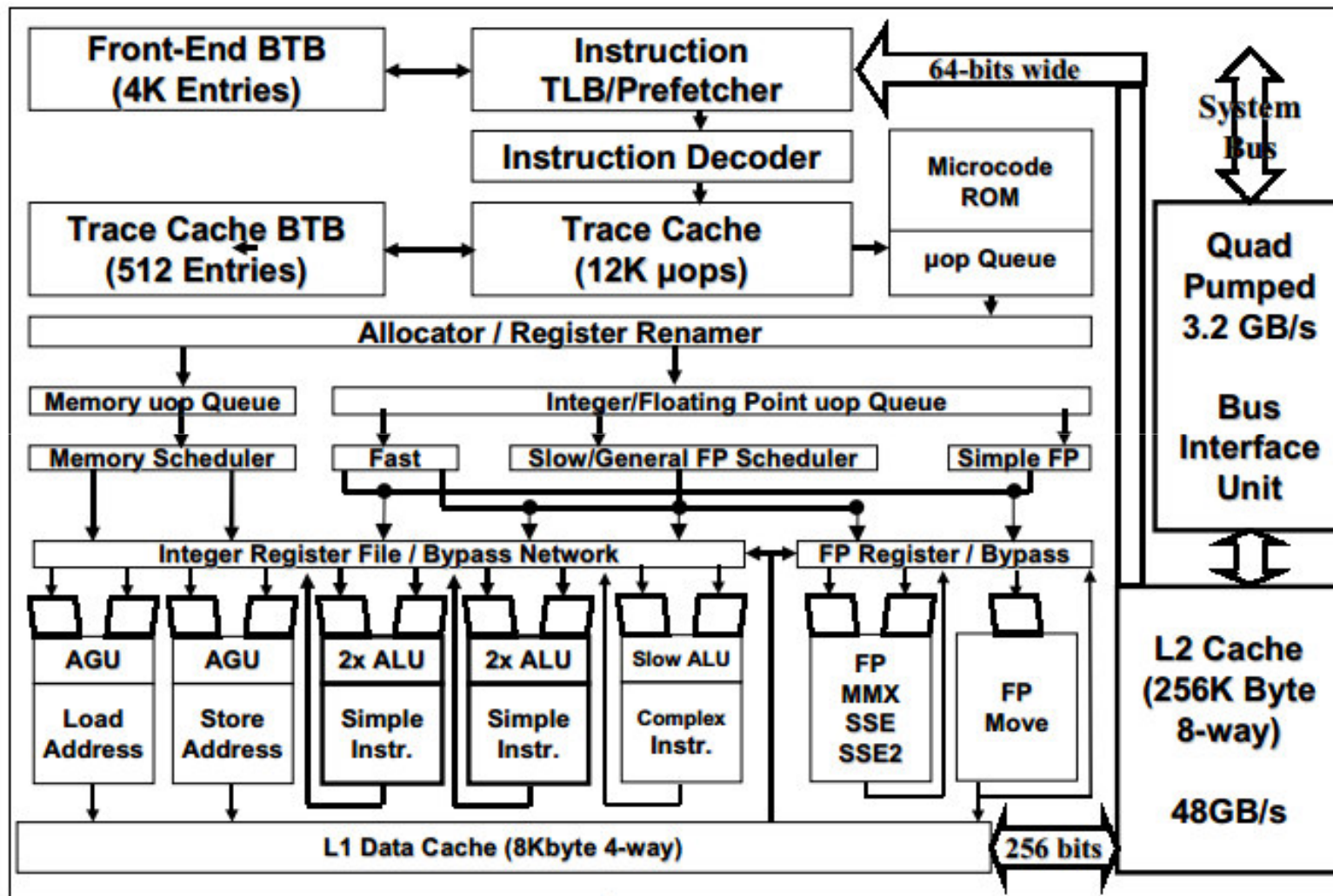

Figure 4: Pentium[®] 4 processor microarchitecture

Závěrem k předvýběru instrukcí...

- Zkuste si změřit:

```
for (int i = 0; i < max; i++)  
    if (podmínka)  
        sum++;
```

podmínka	vzor	čas
$(i \& 0x80000000) == 0$	vždy T	
$(i \& 0xffffffff) == 0$	vždy F	
$(i \& 1) == 0$	střídavě TF	
$(i \& 3) == 0$	TFFF	
$(i \& 2) == 0$	TTFF	
$(i \& 4) == 0$	TTTTFFFF	
$(i \& 8) == 0$	8T 8F	
$(i \& 32) == 0$	32T 32F	

Závěrem k předvýběru instrukcí...

- Zkuste si změřit:

```
for (int i = 0; i < max; i++){  
    a=0;  
    if(podmínka č.1)    a=3;  
    if((i & 2) == 0)    b=10;  
    if(a <= 0)    sum++;    //if(podmínka č.1)    sum++;  
}
```

podmínka č.1	vzor	čas A	čas B
$(i \& 0x80000000) == 0$	vždy T		
$(i \& 0xffffffff) == 0$	vždy F		
$(i \& 1) == 0$	střídavě TF		
$(i \& 3) == 0$	TFFF		
$(i \& 4) == 0$	4T 4F		

Typické hodnoty dnešních procesorů

	AMD FX-8150	Intel i7 2600
Instruction Decode Width	4-wide	4-wide
Single Core Peak Decode	4 instructions	4 instructions
Instruction Decode Queue	16 entry	18+ entry
Buffers	40-entry load queue 24-entry store queue	48 load and 32 store buffers
pipeline depth	18+ stages	14 stages
branch misprediction penalty	20 clock cycles for conditional and indirect branches 15 clock cycles for unconditional jumps and returns	17 cycles
reservation station	40-entry unified integer, memory scheduler; 60-entry unified floating point scheduler	36-entry centralized reservation station shared by 6 functional unit
reorder buffer	128-entry retirement queue	128-entry reorder buffer

Literatura:

- PowerPC604 RISC Microprocessor Technical Summary:
http://www.freescale.com/files/32bit/doc/data_sheet/MPC604.pdf
- Karel Driesen: Accurate Indirect Branch Prediction
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.89.4874&rep=rep1&type=pdf>
- Hyesoon Kim et al.: VPC Prediction: Reducing the Cost of Indirect Branches via Hardware-Based Dynamic Devirtualization
http://users.ece.cmu.edu/~omutlu/pub/kim_isca07.pdf
- TseYu Yeh and Yale N Patt: Alternative Implementations of TwoLevel Adaptive Branch Prediction
<http://www.eecg.toronto.edu/~moshovos/ACA05/read/isca-92.2-level-adaptive.pdf>
- **Shen, J.P., Lipasti, M.H.: Modern Processor Design : Fundamentals of Superscalar Processors, First Edition, New York, McGraw-Hill Inc., 2005**
- **Glenn Hinton et al.: The Microarchitecture of the Pentium 4 Processor.**
<http://www.ecs.umass.edu/ece/koren/ece568/papers/Pentium4.pdf>